

U S T A W A

z dnia

2013 r.

o współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego oraz o zmianie niektórych ustaw¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1

Ustawa:

- 1) wzmacnia podstawy do współpracy mieszkańców podejmowanej w celu rozwoju lokalnego i regionalnego;
- 2) określa niektóre formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) wprowadza zmiany ustaw określających ustrój jednostek samorządu terytorialnego oraz innych ustaw, w szczególności w celu:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, ustawę z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, ustawę z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, ustawę z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej, ustawę z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, ustawę z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, ustawę z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, ustawę z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, ustawę z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, ustawę z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego, ustawę z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz ustawę z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych.

- a) wzmocnienia zasady generalnej właściwości jednostek samorządu terytorialnego w sprawach publicznych o znaczeniu lokalnym i regionalnym,
- b) określenia przejrzystych zasad odpowiedzialności organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego przed organami stanowiącymi tych jednostek oraz
- c) usprawnienia nadzoru nad legalnością działania jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 2

1. Organy jednostek samorządu terytorialnego działają na rzecz pełnego udziału mieszkańców i innych zainteresowanych podmiotów w planowaniu i realizacji zadań publicznych służących zaspokajaniu potrzeb mieszkańców i rozwojowi poszczególnych wspólnot samorządowych.
2. Podejmując działania, o których mowa w ust. 1, organy jednostek samorządu terytorialnego:
 - 1) inicjują je na możliwie wczesnym etapie prac nad danym zagadnieniem;
 - 2) stwarzają warunki do powszechnego udziału mieszkańców, w szczególności dbając o to by nie utrudniać mieszkańcom uczestnictwa w tych działaniach;
 - 3) zapewniają rzetelną, pełną i przedstawioną w sposób zrozumiały informację o przedmiocie, zasadach i trybie planowanych działań;
 - 4) informują o podjętych przy współudziale mieszkańców rozstrzygnięciach.

Art. 3

1. Gminy, powiaty i województwa współdziałają ze sobą mając na uwadze konieczny wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców, stałe podnoszenie standardów świadczenia usług publicznych, a także racjonalizację wydatków publicznych.
2. Współdziałanie jednostek samorządu terytorialnego dotyczy zwłaszcza wspólnych działań mających na celu rozwój lokalny lub regionalny oraz funkcjonowania tych lokalnych systemów instytucjonalnych, w ramach których stykają się zakresy działania gminy i powiatu, a także samorządu województwa, w szczególności w sprawach: ochrony zdrowia, pomocy społecznej, oświaty, transportu zbiorowego i dróg publicznych, bezpieczeństwa i porządku publicznego, usuwania odpadów i ochrony środowiska.

Rozdział 2

Stowarzyszenia i komitety aktywności lokalnej

Art. 4

1. Stowarzyszenie aktywności lokalnej jest stowarzyszeniem utworzonym w celu niezarobkowego prowadzenia działań służących zaspokajaniu zbiorowych potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej, w szczególności poprzez realizację inicjatywy lub inicjatyw lokalnych, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.²⁾).
2. Do stowarzyszeń aktywności lokalnej stosuje się przepisy dotyczące stowarzyszeń zwykłych, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.
3. Stowarzyszenie aktywności lokalnej, w zakresie realizacji inicjatywy lokalnej, może we własnym imieniu nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane.
4. W stosunkach zewnętrznych stowarzyszenie reprezentuje przedstawiciel wskazany w regulaminie stowarzyszenia.

Art. 5

1. Stowarzyszenie aktywności lokalnej może otrzymywać:
 - 1) dotacje celowe na dofinansowanie inwestycji objętych inicjatywą lokalną, o której mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
 - 2) darowizny pieniężne i niepieniężne od osób fizycznych niebędących członkami danego stowarzyszenia inicjatywy lokalnej;
 - 3) darowizny od osób prawnych innych niż jednostki samorządu terytorialnego.
2. Darowizny pieniężne, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, o ile oświadczenie darczyńcy nie zostało złożone w formie aktu notarialnego, mogą być przyjmowane wyłącznie za pośrednictwem rachunku bankowego.
3. Odpowiedzialność z tytułu prawidłowego wydatkowania środków, o których mowa w ust. 1, ponoszą solidarnie, całym swoim majątkiem wszyscy członkowie

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1211, Nr 208, poz. 1241, Nr 209, poz. 1244 i Nr 232, poz. 1378.

stowarzyszenia aktywności lokalnej według stanu:

- 1) w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 – na dzień złożenia wniosku o realizację zadania publicznego;
 - 2) w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 – na dzień przyjęcia darowizny.
4. Wystąpienie ze stowarzyszenia nie zwalnia z odpowiedzialności, o której mowa w ust. 3.

Art. 6

1. Komitet aktywności lokalnej jest dobrowolnym i samorządnym zrzeszeniem utworzonym w celu niezarobkowego zrealizowania przedsięwzięcia służącego zaspokojeniu zbiorowych potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej, polegających na realizacji inwestycji i remontów, a w szczególności na budowie, rozbudowie i remoncie obiektów, o których mowa w art. 19b ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
2. Do komitetów aktywności lokalnej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące stowarzyszeń aktywności lokalnej, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Komitet aktywności lokalnej ulega rozwiązaniu z mocy prawa po zrealizowaniu celu, dla którego został powołany.

Rozdział 3

Zespół współpracy terytorialnej

Art. 7

1. Współpraca sąsiadujących jednostek samorządu lokalnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego, polityki rozwoju oraz wspólnych przedsięwzięć i zadań mających znaczenie dla całego obszaru może być prowadzona w formie zespołu współpracy terytorialnej, zwanego dalej „zespołem”, na zasadach określonych w niniejszym rozdziale.
2. Zespół tworzą gminy stanowiące ciągły przestrzennie układ osadniczy.
3. W skład zespołu może wejść także powiat, o ile przynajmniej jedna gmina wchodząca w jego skład jest członkiem zespołu.
4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, zobowiązania i uprawnienia powiatu związane z przynależnością do zespołu dotyczą jedynie terenu gminy albo gmin należących do

zespołu.

5. Postanowienia ustawy nie naruszają przepisów o związkach międzygminnych i związkach powiatów. Jednakże przedsięwzięcie lub zadanie publiczne wykonywane w związku celowym nie może równocześnie stanowić przedmiotu działalności zespołu.

Art. 8

1. Zespół wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.
2. Zespół ma osobowość prawną.
3. Samodzielność zespołu podlega ochronie sądowej.
4. Zespół nie stanowi jednostki podziału terytorialnego państwa; może jednak stanowić jednostkę klasyfikacyjną statystyki terytorialnej Unii Europejskiej.

Art. 9

1. Utworzenie zespołu wymaga przyjęcia jego statutu przez rady zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego bezwzględną większością głosów ustawowego składu każdej rady.
2. Przystąpienie do zespołu kolejnej gminy lub powiatu wymaga podjęcia, wskazaną w ust. 1, większością głosów, przez radę tej jednostki uchwały o przystąpieniu do zespołu oraz zgody zgromadzenia zespołu.
3. W uchwale o przystąpieniu do zespołu rada właściwej jednostki samorządu lokalnego wyraża zgodę na podporządkowanie się tej jednostki statutowi zespołu oraz uchwałom organów zespołu podjętym przed przystąpieniem tej jednostki do zespołu.

Art. 10

1. Rejestr zespołów prowadzi minister właściwy do spraw administracji publicznej.
2. Zespół nabywa osobowość prawną po zarejestrowaniu, z dniem ogłoszenia statutu.
3. Na decyzję o odmowie wpisania do rejestru przysługuje skarga do sądu administracyjnego.
4. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestru zespołów oraz ogłaszania statutów zespołów, uwzględniając dokumentację niezbędną do wpisania zespołu do rejestru, dane podlegające wpisowi oraz sposób wykonywania zmian wpisów w rejestrze.

Art. 11

Do zakresu działania zespołu należy opracowanie i uchwalenie studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego całego obszaru zespołu, zawierającego ustalenia wiążące przy sporządzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Art. 12

1. Zakres działania zespołu może obejmować także, o ile statut lub uchwała zgromadzenia tak stanowi, inicjowanie i rozwijanie współpracy członków zespołu na rzecz realizacji zadań publicznych mających znaczenie dla zespołu jako całości, z zastrzeżeniem ust. 6 oraz art. 14 ust. 1, a w szczególności:
 - 1) programowanie strategii rozwoju obszaru zespołu;
 - 2) opracowywanie i uchwalanie programów lub planów w sprawach określonych uchwałami zgromadzenia zespołu;
 - 3) organizowanie wykonywania lub wykonywanie zadań publicznych określonych statutem lub uchwałą zgromadzenia, w tym prowadzenie przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, zwłaszcza o charakterze infrastrukturalnym, mających znaczenie dla zespołu;
 - 4) w zakresie, o którym mowa w pkt 3, stanowienie taryf i cen oraz warunków korzystania z usług, jeżeli ustanawianie takich przepisów należy do zadania publicznego przekazanego zespołowi;
 - 5) pozyskiwanie z różnych źródeł i łączenie środków publicznych i prywatnych niezbędnych do realizacji zadań zespołu;
 - 6) promocja zespołu.
2. Do zakresu działania zespołu należy koordynowanie działalności jednostek samorządu lokalnego należących do zespołu w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 oraz art. 11.
3. Jeżeli statut zespołu tak stanowi, do zakresu działania zespołu mogą również należeć sprawy wspomaganie gmin i powiatów w celu wyrównywania rażących dysproporcji w sferze zaspokajania potrzeb zbiorowych lokalnych wspólnot samorządowych na

obszarze zespołu.

4. Zespół może także podejmować zadania zlecone przez organy administracji rządowej lub jednostki samorządu lokalnego, również nie należące do zespołu. Przepis ust. 1 pkt 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
5. Uchwały o podjęciu zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 3, zgromadzenie podejmuje jednogłośnie, na podstawie uchwał rad gmin i rad powiatów należących do zespołu, z zastrzeżeniem art. 14 ust. 1.
6. W uchwale o utworzeniu zespołu lub przystąpieniu do zespołu rada gminy (powiatu) może zastrzec wyłączenie gminy (powiatu) z realizacji niektórych zadań wykonywanych przez zespół na podstawie ust. 1 pkt 3. Uchwałę w tej sprawie rada może także przyjąć w terminie późniejszym, gdy zgromadzenie zespołu decyduje o podjęciu kolejnego zadania na podstawie ust. 1 pkt 3. W takim przypadku delegat gminy (powiatu) nie bierze udziału w głosowaniu nad uchwałami zgromadzenia zespołu dotyczącymi tego zadania.

Art. 13

1. Zespół może korzystać z uprawnień koordynacyjnych, o których mowa w art. 12 ust. 2, tylko w tych sprawach i działaniach należących do zakresu działania zespołu, dla których uprzednio na podstawie art. 11 lub art. 12 ust. 1 pkt 2, zostaną opracowane i uchwalone programy lub plany. Uprawnienia koordynacyjne mogą być stosowane wyłącznie dla realizacji tych ustaleń programów lub planów, które zostały określone jako wiążące dla gmin w uchwale zgromadzenia zespołu zatwierdzającej dany program lub plan, i jedynie wówczas, gdy w uchwale tej zostały określone uprawnienia koordynacyjne, które mogą być stosowane.
2. Uprawnienia koordynacyjne zespołu mogą obejmować:
 - 1) opiniowanie lub uzgadnianie, w zakresie określonym w ust. 1, projektów uchwał organów stanowiących jednostek samorządu lokalnego należących do zespołu;
 - 2) dokonywanie wraz z przedstawicielami jednostek samorządu lokalnego wspólnych ustaleń w sprawach będących przedmiotem koordynacji;
 - 3) rozpatrywanie, w trybie określonym w statucie zespołu, spraw spornych między jednostkami samorządu lokalnego i wydawanie w tym zakresie rozstrzygnięć

wiążących strony sporu. Nie dotyczy to sporów o właściwość, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2013 r. poz. 267);

- 4) ustalenie wymagań i standardów sprawozdawczych i przyjmowanie od jednostek samorządu lokalnego sprawozdań i informacji o przebiegu prac oraz zrealizowanych działaniach.

Art. 14

1. Powiat nie może uczestniczyć w działaniach zespołu podejmowanych w sprawach nie należących do zakresu działania powiatu, chyba że dotyczy to tych obszarów zarządzania publicznego, w których zadania gmin i powiatów są względem siebie komplementarne.
2. Jednostki samorządu lokalnego należące do zespołu uprawnione są do korzystania ze świadczeń i działań zespołu oraz jego urządzeń i jednostek organizacyjnych.

Art. 15

Organami zespołu są:

- 1) zgromadzenie zespołu – jako organ stanowiący i kontrolny;
- 2) dyrektor wykonawczy – jako organ wykonawczy.

Art. 16

1. Zgromadzenie zespołu składa się z delegatów wszystkich gmin i powiatów należących do zespołu.
2. Delegatem jednostki samorządu lokalnego jest odpowiednio wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta.
3. Delegat jednostki samorządu lokalnego może wyznaczyć swojego zastępcę.
4. Przewodniczącego i wiceprzewodniczącego zgromadzenia wybiera zgromadzenie w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów.

Art. 17

Do wyłącznej właściwości zgromadzenia zespołu należy:

- 1) uchwalanie statutu zespołu oraz jego zmian;
- 2) wybór dyrektora wykonawczego;
- 3) uchwalanie budżetu zespołu oraz rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu;

- 4) określanie strategii rozwoju, a także programów działania i zadań zespołu oraz zasad ich realizacji;
- 5) uchwalanie studium ramowego;
- 6) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych zespołu, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących:
 - a) określania zasad nabycia, zbycia i obciążenia nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej,
 - b) emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez dyrektora wykonawczego,
 - c) zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów oraz udzielania poręczeń i gwarancji,
 - d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez dyrektora wykonawczego w roku budżetowym,
 - e) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych, zaciąganych przez kolegium wykonawcze zespołu w roku budżetowym,
 - f) zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granice ustalone corocznie przez zgromadzenie zespołu,
 - g) tworzenia i przystępowania do spółek, których działalność służy realizacji zadań zespołu oraz rozwiązywania i występowania z nich,
 - h) określania zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez dyrektora wykonawczego,
 - i) tworzenia, likwidacji i reorganizacji przedsiębiorstw, zakładów i innych jednostek organizacyjnych zespołu oraz wyposażania ich w majątek,
 - j) stanowienia taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług, jeżeli ustanawianie takich przepisów należy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi;
- 7) stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych ustawą lub statutem do kompetencji zgromadzenia zespołu;
- 8) przyjmowanie sprawozdań dyrektora wykonawczego z jego działalności;
- 9) kontrolowanie dyrektora wykonawczego i jednostek organizacyjnych zespołu.

Art. 18

1. Uchwały zgromadzenia zespołu są podejmowane podwójną większością głosów, chyba że ustawa stanowi inaczej.
2. Warunek uzyskania podwójnej większości jest spełniony wówczas, gdy za przyjęciem uchwały głosuje:
 - 1) większość jednostek samorządu lokalnego, z zastrzeżeniem ust. 3,
oraz
 - 2) taka liczba gmin, iż ich mieszkańcy stanowią większość ludności zamieszkałej w granicach zespołu.
3. Statut zespołu może określić, w oparciu o obiektywne kryteria, zróżnicowaną wagę głosów przynależnych poszczególnym gminom lub powiatom w głosowaniu na zgromadzeniu zespołu.
4. Liczbę ludności poszczególnych gmin należących do zespołu oraz zespołu jako całości ustala się na podstawie danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 30 czerwca roku poprzedzającego rok głosowania.

Art. 19

1. Uchwały w sprawach studium ramowego podlegają zaopiniowaniu przez rady poszczególnych gmin wchodzących w skład zespołu.
2. Statut może określać inne sprawy, w których uchwała zgromadzenia musi być poprzedzona zaopiniowaniem projektu przez organy stanowiące jednostek samorządu lokalnego.

Art. 20

1. Dyrektora wykonawczego zespołu wybiera zgromadzenie w głosowaniu tajnym bezwzględną większością głosów.
2. Do zadań dyrektora wykonawczego należy dbałość o interesy zespołu, a w szczególności:
 - 1) przygotowywanie projektów uchwał zgromadzenia i konsultowanie ich z członkami zespołu;
 - 2) wykonywanie uchwał zgromadzenia oraz realizacja zadań powierzonych zespołowi, a niezastrzeżonych do kompetencji zgromadzenia;

- 3) gospodarowanie mieniem zespołu;
 - 4) zatrudnianie i zwalnianie dyrektora biura oraz kierowników jednostek organizacyjnych zespołu;
 - 5) kierowanie bieżącymi sprawami zespołu, z zastrzeżeniem ust. 5.
3. Dyrektor wykonawczy reprezentuje zespół na zewnątrz.
 4. Obsługę prac zespołu i jego organów zapewnia biuro zespołu, którego organizację określa regulamin ustalony przez dyrektora wykonawczego.
 5. Do dyrektora wykonawczego, skarbnika zespołu i pozostałych pracowników biura oraz pracowników innych, niż spółki prawa handlowego, jednostek organizacyjnych zespołu – stosuje się odpowiednio przepisy o pracownikach samorządowych.

Art. 21

1. Uchwałę o wystąpieniu z zespołu podejmuje rada zainteresowanej jednostki samorządu lokalnego większością 2/3 głosów ustawowego składu rady.
2. Uchwała rady gminy (powiatu) o wystąpieniu z zespołu wchodzi w życie w terminie określonym w statucie zespołu, jednak nie wcześniej niż z dniem 1 stycznia roku następującego po upływie roku od dnia podjęcia uchwały.
3. Jeżeli zespół realizuje zadania zleczone z zakresu administracji rządowej, termin wejścia w życie uchwały rady gminy (powiatu), o której mowa w ust. 1, przypada na dzień 1 stycznia.

Art. 22

1. Mieniem zespołu stają się składniki mienia nabyte przez zespół w drodze czynności prawnych lub przekazane ustawami.
2. Jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej mogą przekazać lub powierzyć zespołowi mienie do wykonywania jego zadań. W przypadku powierzenia szczegółowe zasady użytkowania i dysponowania mieniem określa umowa.

Art. 23

1. Podstawą gospodarki finansowej zespołu jest budżet zespołu.
2. Do budżetu zespołu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące budżetu gminy.
3. W zakresie nieuregulowanym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach

publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.³⁾) tryb uchwalenia budżetu zespołu oraz rodzaj i szczegółowość materiałów uzupełniających, określa zgromadzenie zespołu.

4. Skarbnika zespołu powołuje i odwołuje dyrektor wykonawczy.
5. Skarbnik jest głównym księgowym budżetu zespołu. Przepis art. 46 ust. 3 i 4 ustawy o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r. poz. 594) stosuje się odpowiednio.

Art. 24

1. Dochodami zespołu są:
 - 1) składki jednostek samorządu lokalnego, wnoszone w wysokości i w terminach uchwalonych przez zgromadzenie zespołu ustalane na zasadach określonych w statucie zespołu, z uwzględnieniem ust. 3 i 4;
 - 2) dochody z majątku zespołu;
 - 3) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych zespołu.
2. Dochodami zespołu mogą być:
 - 1) wpłaty jednostek samorządu terytorialnego przeznaczone na realizację zadań publicznych wykonywanych przez zespół, w wysokości ustalonej przez zgromadzenie zespołu;
 - 2) wpłaty z budżetu państwa przeznaczone na realizację zadań zleconych przez organy administracji rządowej;
 - 3) dotacje i wpłaty z budżetu państwa, budżetu województwa lub funduszy celowych, z uwzględnieniem pkt 5;
 - 4) spadki, zapisy i darowizny;
 - 5) inne dochody, w tym środki pochodzące z Unii Europejskiej i innych źródeł zagranicznych.
3. Kwota składki, o której mowa w ust. 1 pkt 1, należna od danej jednostki samorządu terytorialnego nie może przekraczać w skali rocznej 1% dochodów własnych tej jednostki uzyskanych w roku poprzedzającym rok, za który składka ma być uiszczona.
4. Do składek oraz wpłat jednostek samorządu lokalnego mają zastosowanie przepisy

³⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578, Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429, Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 1456, 1530 i 1548.

działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.⁴⁾).

Art. 25

1. Akty organów zespołu podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego na ogólnych zasadach, jeżeli wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, skierowane do zespołu przez zainteresowaną jednostkę samorządu lokalnego, okaże się bezskuteczne.
2. Do ochrony interesów prawnych oraz uprawnień osób trzecich przed naruszeniami ze strony zespołu stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Art. 26

1. Nadzór nad działalnością zespołu sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa.
2. Z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy do nadzoru nad działalnością zespołu stosuje się odpowiednio przepisy o nadzorze określone w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Uprawnienia nadzorcze wykonują organy właściwe miejscowo ze względu na siedzibę zespołu określoną statutem.

Art. 27

1. W razie stwierdzenia, że jednostka samorządu lokalnego wchodząca w skład zespołu nie przestrzega w swoich aktach uchwał organów zespołu, zgromadzenie, po wezwaniu tej jednostki do usunięcia naruszenia prawa lub do zaniechania czynionych przez nią naruszeń, może wnosić do wojewody o stwierdzenie nieważności aktu sprzecznego z uchwałą organu zespołu albo o zastosowanie innego środka nadzorczego, zaś po upływie terminu przewidzianego prawem dla podjęcia przez wojewodę stosownych środków nadzorczych – o skierowanie skargi do sądu administracyjnego. Przepis niniejszy nie narusza uprawnień organów nadzoru do działania z urzędu.
2. Jeżeli jednostka samorządu lokalnego wchodząca w skład zespołu:
 - 1) nie wnosi składek lub wpłat należnych zespołowi;
 - 2) poprzez inne swoje działania uniemożliwia lub znacząco utrudnia realizację zadań

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2012 r. poz. 1101, 1342 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 35.

przez zespół

- zgromadzenie zespołu może, po dwukrotnym, bezskutecznym wezwaniu zobowiązanej jednostki do uczestnictwa w tych pracach lub do wniesienia należnych i wymagalnych składek lub wpłat, wykluczyć tę jednostkę z zespołu.
- 3. W przypadku zaistnienia szkody przepisy ust. 1 i 2 nie uchybiają uprawnieniom zespołu do dochodzenia odszkodowania.

Art. 28

1. Zgromadzenie zespołu może postanowić o rozwiązaniu zespołu. Uchwałę o rozwiązaniu zespołu zgromadzenie podejmuje większością co najmniej 2/3 głosów pełnego składu zgromadzenia, na podstawie uchwał rad gmin należących do zespołu, reprezentujących nie mniej niż 75% mieszkańców zespołu. Rada zainteresowanej gminy (powiatu) podejmuje stosowną uchwałę większością 2/3 głosów ustawowego składu rady.
2. Uchwała o rozwiązaniu zespołu określa termin, w jakim następuje rozwiązanie zespołu oraz zasady jego likwidacji, w tym – zasady sukcesji zobowiązań zespołu, a także jego mienia i praw na należące do zespołu jednostki samorządu lokalnego oraz zasady likwidacji instytucji prowadzonych przez zespół lub ich dalszego działania po rozwiązaniu zespołu.
3. Uchwalone przez zespół akty prawa miejscowego pozostają w mocy na terenie ich obowiązywania – do czasu zastąpienia przez akty ustanowione przez właściwe organy jednostek samorządu lokalnego.

Art. 29

W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do zespołu stosuje się odpowiednio przepisy o związkach międzygminnych.

Rozdział 4

Konwent delegatów samorządu lokalnego w województwie

Art. 30

1. Konwent delegatów samorządu lokalnego w województwie, zwany dalej „konwentem wojewódzkim”, stanowi formę współdziałania samorządu województwa z jednostkami samorządu lokalnego z terenu województwa dla realizacji celów wskazanych w strategii rozwoju województwa w sposób uwzględniający potrzeby wspólnot samorządowych.

2. Marszałek województwa przekazuje konwentowi wojewódzkiemu do zaopiniowania w szczególności projekty:
 - 1) strategii rozwoju województwa i jej zmian;
 - 2) innych dokumentów planowania strategicznego, w tym regionalnego programu operacyjnego oraz ich zmian;
 - 3) projekt budżetu województwa.
3. Osoba prowadząca obrady sejmiku województwa przed przystąpieniem do głosowania projektu uchwały zaopiniowanej przez konwent wojewódzki informuje radnych o stanowisku konwentu.
4. Niewydanie przez konwent wojewódzki opinii w terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu uchwały uznaje się za wydanie opinii pozytywnej.
5. Działalność konwentu wojewódzkiego nie narusza właściwości organów jednostek samorządu terytorialnego, których organy wykonawcze lub delegaci są członkami konwentu.

Art. 31

1. W skład konwentu wojewódzkiego wchodzi:
 - 1) prezydenci miast na prawach powiatu położonych w granicach województwa;
 - 2) starostowie powiatów położonych w granicach województwa;
 - 3) delegaci gmin z poszczególnych powiatów położonych w granicach województwa.
2. Delegatem, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, jest wójt (burmistrz, prezydent miasta) gminy położonej w danym powiecie legitymujący się pisemnym poparciem wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) co najmniej połowy pozostałych gmin wchodzących w skład danego powiatu.
3. Każdy z członków konwentu wyznacza swojego stałego zastępcę informując o tym fakcie przewodniczącego konwentu.
4. W przypadku nieobecności na posiedzeniu członka konwentu, zastępcy, o którym mowa w ust. 3, przysługują wszystkie prawa członka.
5. Członkom konwentu oraz ich zastępcom za pracę w konwencie nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie.

Art. 32

1. Konwent wojewódzki wybiera ze swojego grona przewodniczącego konwentu i wiceprzewodniczącego bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy składu konwentu, w głosowaniu tajnym.
2. Do odwoływania i rezygnacji przewodniczącego i wiceprzewodniczącego konwentu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące przewodniczącego i wiceprzewodniczącego sejmiku województwa.
3. W razie wakatu na stanowiskach przewodniczącego i wiceprzewodniczącego, obowiązki przewodniczącego pełni przedstawiciel tej jednostki samorządu lokalnego, która liczy najwięcej mieszkańców.

Art. 33

1. Konwent wojewódzki obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez przewodniczącego w miarę potrzeby, także na żądanie co najmniej 1/4 pełnego składu konwentu, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał.
2. Pierwsze posiedzenie konwentu zwołuje marszałek województwa w ciągu 90 dni po ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju.
3. Przewodniczący konwentu przewodniczy obradom konwentu, ustala terminy i porządek obrad kolejnych posiedzeń konwentu uwzględniając wnioski zgłaszane przez członków konwentu, a także zapewnia obsługę organizacyjną i techniczną konwentu.

Art. 34

1. Konwent wojewódzki podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy swojego składu w głosowaniu imiennym.
2. Uchwały podjęte przez konwent wraz z imiennym wykazem głosowań poszczególnych członków konwentu albo ich zastępców podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynach Informacji Publicznej jednostek samorządu terytorialnego, których organy wykonawcze lub delegaci są członkami konwentu.
3. Konwent uchwała swój regulamin, który określa szczegółowy tryb prac konwentu. Regulamin konwentu podlega ogłoszeniu we właściwym wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Art. 35

1. Konwent wojewódzki może funkcjonować w ramach stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jako organizatora konwentu wojewódzkiego, na zasadach określonych niniejszą ustawą.
2. Organizatorem konwentu wojewódzkiego może być stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego, które łącznie spełnia następujące warunki:
 - 1) jego członkami mogą być wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego z jednego województwa;
 - 2) jego członkami jest co najmniej 60% jednostek poziomu gminnego w danym województwie;
 - 3) jego członkami jest co najmniej 60% jednostek poziomu powiatowego w danym województwie.
3. Statut organizatora konwentu wojewódzkiego określa szczegółowy tryb pracy konwentu zapewniający w szczególności:
 - 1) uczestnictwo w pracach konwentu wojewódzkiego jednostek samorządu terytorialnego nie będących członkami organizatora konwentu wojewódzkiego na równych prawach z członkami organizatora;
 - 2) wyłonienie składu konwentu, zgodnego z art. 31 ust. 1, albo tryb głosowania spraw należących do właściwości konwentu wojewódzkiego, w którym jeden głos przysługuje występującym razem powiatowi i wszystkim gminom wchodzącym w jego skład.
4. Do konwentu wojewódzkiego funkcjonującego w ramach stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego nie stosuje się przepisów art. 32 i art. 34 ust. 3.
5. Przewodniczącym konwentu wojewódzkiego funkcjonującego w ramach stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego jest przewodniczący zarządu organizatora konwentu wojewódzkiego albo osoba piastująca jednoosobowy zarząd organizatora, z zastrzeżeniem, że jeśli wymienione funkcje pełni marszałek województwa przewodniczącym konwentu wojewódzkiego jest wybierany w trybie art. 32.

Art. 36

1. Status organizatora konwentu wojewódzkiego jest nadawany i cofany przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej w drodze rozporządzenia.
2. Wydając rozporządzenia, o których mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw administracji publicznej uwzględni spełnianie przez stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego warunków określonych w art. 35 ust. 2 i 3.
3. Rozporządzenie w sprawie nadania statusu organizatora konwentu wojewódzkiego jest wydawane wyłącznie na wniosek zainteresowanego stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego poparty uchwałą walnego zgromadzenia (walnego zgromadzenia delegatów) podjętą większością 2/3 głosów.
4. Stowarzyszenie jednostek samorządu terytorialnego będące organizatorem konwentu wojewódzkiego jest zobowiązane do przedkładania ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej corocznie, nie później niż do 31 stycznia, informacji potwierdzających spełnianie warunków określonych w art. 35 ust. 2 i 3 według stanu na dzień 1 stycznia roku, w którym składana jest informacja.
5. Nieprzedłożenie informacji, o której mowa w ust. 1 lub niespełnienie warunków z art. 35 ust. 2 i 3, jest przesłanką do pozbawienia danego stowarzyszenia statusu organizatora konwentu wojewódzkiego.

Art. 37

1. Konwent wojewódzki może przedkładać organom województwa swoje stanowisko we wszystkich sprawach należących do zakresu działania województwa, o ile sprawa ta wpływa lub ma znaczenie dla wspólnot samorządowych na poziomie lokalnym.
2. Członkowie konwentu mogą brać udział w posiedzeniach sejmiku województwa, komisji sejmiku województwa oraz uczestniczyć w pracach innych ciał i zespołów przygotowujących rozstrzygnięcia w sprawach projektów, o których mowa w art. 30 ust. 2.
3. Konwent może wyrażać swoje stanowisko wobec organów administracji rządowej albo innych organów władzy publicznej we wszystkich sprawach dotyczących województwa, o ile sprawy te wpływają lub mają znaczenie dla wspólnot samorządowych na poziomie lokalnym.

Art. 38

Przepisy niniejszego rozdziału nie uchylają i nie zastępują innych obowiązków konsultacyjnych wobec jednostek samorządu lokalnego z terenu województwa, nałożonych przez prawo na władze samorządu województwa lub organy administracji rządowej.

Rozdział 5

Zmiany ustaw ustrojowych samorządu terytorialnego

Art. 39

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Statut określa formy udziału mieszkańców w pracach organów gminy oraz może określać inne formy uczestnictwa społecznego w życiu zbiorowym wspólnoty.”;
- 2) art. 4 otrzymuje brzmienie:
„Art.4.1. Trwałość obszaru gminy i stabilność jej granic stanowiąc podstawę spójności społecznej i dobrego funkcjonowania wspólnoty samorządowej gminy podlegają ochronie prawnej.
2. Nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, a także ustalenie i zmiana granic miasta nie będącego gminą następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na wniosek zainteresowanej gminy po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Przy podejmowaniu rozstrzygnięć w tej sprawie Rada Ministrów uwzględnia w szczególności stan infrastruktury społecznej i technicznej na danym terenie oraz jego układ urbanistyczny i charakter zabudowy.”;
- 3) uchyla się art. 4a i 4b;
- 4) w art. 4d:
 - a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Rada Ministrów nie przeprowadza zmian, o których mowa w art. 102b ust. 2 pkt 1, jeżeli:”;
 - b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) gmina w zmienionych granicach lub gmina utworzona byłaby mniejsza od najmniejszej pod względem liczby mieszkańców gminy w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego ogłoszenie rozporządzenia, o którym mowa w art. 102b ust. 2.”;

5) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art.5.1. Gmina może tworzyć jednostki pomocnicze: sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne, z uwzględnieniem więzi społecznych i kulturowych, jak również jednorodnego układu urbanistycznego, infrastruktury technicznej lub charakteru zabudowy. Jednostką pomocniczą może być również położone na terenie gminy miasto.

2. Jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy, w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub na wniosek mieszkańców.

3. Statut gminy określa zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej, w szczególności warunki, jakie powinien spełniać wniosek mieszkańców w sprawie utworzenia jednostki pomocniczej. Rada gminy określając warunki wniosku mieszkańców realizuje prawo mieszkańców do samoorganizacji i współuczestnictwa w realizacji zadań gminy, zgodnie z zasadą pomocniczości.

4. Uchwała rady gminy o odmowie utworzenia jednostki pomocniczej na wniosek mieszkańców wymaga uzasadnienia.

5. Od uchwały rady gminy o odmowie utworzenia jednostki pomocniczej na wniosek mieszkańców przysługuje skarga do sądu administracyjnego. Przepisów art. 52 § 3 i 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2012 r. poz. 270, 1101 i 1529) nie stosuje się.”;

6) art. 5a otrzymuje brzmienie:

„Art. 5a 1. W przypadkach przewidzianych ustawami są, a w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy;

2. Konsultacje stanowią sposób pozyskania opinii wspólnoty

samorządowej w ważnych sprawach jej dotyczących, w szczególności wówczas, gdy przepisy prawa przewidują obowiązek przeprowadzenia konsultacji.

3. W konsultacjach mogą uczestniczyć wszyscy mieszkańcy, chyba że ze względu na przedmiot konsultacji uzasadnione jest ograniczenie konsultacji do grupy mieszkańców wyłonionej w oparciu o określone kryterium, w szczególności fakt zamieszkiwania na określonym terenie.
4. Osoby niebędące mieszkańcami lub inne podmioty mogą uczestniczyć w konsultacjach, jeżeli realizacja ich ważnych interesów następuje na obszarze jednostki samorządu terytorialnego przeprowadzającej konsultacje.
5. Wyniki konsultacji nie są wiążące dla organów gminy.
6. Przepisy dotyczące konsultacji nie uchybiają możliwości zasięgnięcia przez wójta opinii członków wspólnoty samorządowej w sprawach bieżących”;

7) po art. 5a dodaje się art. 5aa – 5ad w brzmieniu:

- „Art. 5aa. 1. Konsultacje mogą być przeprowadzone z inicjatywy wójta, na żądanie rady gminy lub na wniosek grupy mieszkańców.
2. Konsultacje przeprowadza wójt.
 3. Wójt może, z uwzględnieniem odrębnych przepisów, zlecić podmiotowi niebędącemu jednostką sektora finansów publicznych, w szczególności organizacji pozarządowej, wykonanie określonych czynności związanych z przeprowadzeniem konsultacji społecznych.

Art. 5ab. 1. Szczególnym przypadkiem konsultacji jest wysłuchanie publiczne.

2. Wysłuchanie publiczne stanowi sposób uzyskania opinii mieszkańców gminy o projekcie uchwały rady gminy.
3. Obowiązkowemu wysłuchaniu publicznemu podlegają:
 - 1) projekt statutu gminy i zmian w statucie;
 - 2) projekt uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy;
 - 3) projekty uchwał w sprawie planowania rozwoju.

4. Przedmiotem wysłuchania publicznego mogą być projekty innych niż wymienionych w ust. 1 uchwał o istotnym znaczeniu dla wspólnoty samorządowej; decyzję o przeprowadzeniu wysłuchania publicznego podejmuje rada gminy w formie uchwały.
5. Wysłuchania publicznego nie przeprowadza się w zakresie, w którym treść uchwały stanowi wykonanie obowiązku ciążącego na radzie gminy w szczególności wynikającego z orzeczenia sądu lub rozstrzygnięcia organu administracji.
6. W ramach wysłuchania publicznego:
 - 1) umożliwia się zainteresowanym zapoznanie się z projektem uchwały oraz złożenie opinii o projekcie oraz
 - 2) przeprowadza się przynajmniej jedną dyskusję publiczną na sesji rady gminy albo na posiedzeniu właściwej merytorycznie komisji rady w obecności wójta lub upoważnionego przez niego przedstawiciela.
7. Przed przystąpieniem do głosowania w sprawie uchwały, której projekt był przedmiotem wysłuchania publicznego, radni są informowani przez przewodniczącego rady gminy o opiniach złożonych w trakcie wysłuchania publicznego oraz o stanowisku wójta wobec tych opinii.

Art. 5ac. 1. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji określa rada gminy w formie uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego.

2. Uchwała, o której mowa w ust. 1, określa w szczególności:

- 1) minimalną liczebność grupy mieszkańców uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy uprawnionych do złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji;
- 2) minimalną treść wniosku mieszkańców o przeprowadzenie konsultacji oraz kryteria i szczegółowy tryb rozpatrywania przez radę gminy takiego wniosku;
- 3) tryb, formy i terminy informowania o terminie i sposobie przeprowadzenia

konsultacji;

- 4) sposób przeprowadzania konsultacji, w szczególności wykorzystania środków komunikowania się na odległość;
- 5) sposób i szczegółowość informowania o wynikach konsultacji.

3. Uchwała, o której mowa w ust. 1, może określać w szczególności:

- 1) katalog spraw, w których przeprowadzenie konsultacji jest obowiązkowe;
- 2) obligatoryjność przeprowadzenia konsultacji, jeśli wniosek został złożony przez odpowiednio liczną grupę mieszkańców;
- 3) inne niż określone w art. 5aa ust. 1 podmioty uprawnione do złożenia wniosku o przeprowadzenie konsultacji.

Art. 5ad. Rada gminy może, w formie uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, ustalać także inne niż uregulowane w przepisach prawa powszechnie obowiązującego na terenie kraju formy udziału mieszkańców w planowaniu i realizacji zadań publicznych, określając jednocześnie szczegółowy tryb postępowania w takich sprawach.”;

8) w art. 7:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) polityki rozwoju i lokalnego rynku pracy,”;

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Gmina określa samodzielnie sposób realizacji zadań własnych, chyba, że ustawa stanowi inaczej ze względu na uzasadnioną konieczność zapewnienia jednolitego sposobu realizacji określonego zadania w skali całego kraju.”;

9) w art. 10 w ust. 2 po wyrazach „związki międzygminne” dodaje się przecinek i wyrazy „zespoły współpracy terytorialnej”;

10) po art. 12 dodaje się art. 12a w brzmieniu:

„Art. 12a. 1. Mieszkańcom gminy mającym prawo wybierania do rady gminy przysługuje prawo obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej.

2. Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza nie może dotyczyć uchwał, dla których ustawy zastrzegają wyłączną właściwość organu wykonawczego do wniesienia projektu uchwały, w szczególności

budżetu, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo ich zmian.

3. Statut gminy określa zasady i tryb wykonywania prawa obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, w szczególności:

- 1) minimalną liczebność grupy mieszkańców uprawnionych do głosowania w wyborach do rady gminy mogącej wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą, nie większą niż 15% uprawnionych;
- 2) tryb postępowania z projektem uchwały wniesionym jako obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – mając na względzie jego rozpatrzenie przez radę gminy bez zbędnej zwłoki,
- 3) uprawnienia wnioskodawców na etapie prac rady gminy nad projektem uchwały.”;

11) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14.1. Uchwały rady gminy zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Imienne wykazy głosowań radnych wraz ze wskazaniem przedmiotu głosowania podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w ciągu 7 dni od dnia głosowania.”;

12) w art. 18:

a) uchyla się ust. 1;

b) w ust. 2:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ustalanie wynagrodzenia wójta, stanowienie o kierunkach jego działania, rozpatrywanie sprawozdań z jego działalności oraz podejmowanie uchwały w sprawie skwitowania z wykonywania zadań;”;

– pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) uchwalanie budżetu gminy;”;

– po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) planowanie polityki rozwoju, w szczególności uchwalanie strategii rozwoju gminy”;

- w pkt 15 kropkę zastępuje się przecinkiem i po pkt 15 dodaje się pkt 16 w brzmieniu:

„16) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do realizacji zadań publicznych o znaczeniu lokalnym nieuregulowanych przez odrębne ustawy oraz określenia sposobu realizacji takich zadań.”;

13) art. 18a otrzymuje brzmienie:

„Art.18a. 1. Rada gminy kontroluje działalność wójta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy.

2. Uprawnienia kontrolne rada gminy wykonuje w szczególności za pomocą komisji rewizyjnej.

3. W skład komisji rewizyjnej wchodzi radni, w tym przedstawiciele wszystkich klubów, z wyjątkiem radnych pełniących funkcje, o których mowa w art. 19 ust. 1.

4. Sposoby realizacji uprawnień kontrolnych, w szczególności tryb pracy komisji rewizyjnej, określa statut gminy.

5. Klub radnych jest zobowiązany zgłosić swojego przedstawiciela do komisji rewizyjnej w terminie określonym w statucie gminy, pod rygorem pominięcia przedstawiciela klubu w składzie komisji rewizyjnej.”;

14) w art. 19:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie obrad rady, z zastrzeżeniem ust. 2a. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań wiceprzewodniczącego. W przypadku nieobecności przewodniczącego i niewyznaczenia wiceprzewodniczącego, zadania przewodniczącego wykonuje wiceprzewodniczący najstarszy wiekiem.”;

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a.Przewodniczący rady działa w imieniu gminy przed sądem powszechnym w

postępowaniu, w którym przeciwnikiem procesowym gminy będzie lub jest aktualny wójt tej gminy.”;

15) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

- „Art. 20a. 1. Projekty uchwał rady gminy są podawane do publicznej wiadomości poprzez ich publikację w Biuletynie Informacji Publicznej; statut może określić dodatkowo inny sposób podawania projektów uchwał do publicznej wiadomości.
2. Podanie projektów uchwał do publicznej wiadomości następuje nie później niż w dniu przekazania tych projektów radnym.
3. Każdy może złożyć uwagi do projektu uchwały podanego do publicznej wiadomości. Przewodniczący rady informuje radnych o złożonych uwagach.”;

16) w art. 24f po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

- „1b. Zakazy, o których mowa w ust.1, nie dotyczą stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług świadczonych przez gminę na warunkach ogólnych lub świadczonych na rzecz gminy na warunkach ogólnych oraz stosunku najmu pomieszczeń do własnych celów mieszkaniowych lub własnej działalności gospodarczej oraz dzierżawy, a także innych prawnych form korzystania z nieruchomości, jeżeli najem, dzierżawa lub użytkowanie są oparte na warunkach ustalonych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego dla danego typu czynności prawnych.”;

17) w art. 25:

- a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Pracodawcy radnego przysługuje prawo do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwały rady gminy o niewyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.”;
- b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:
- „4a. Na zasadach ustalonych przez radę gminy radny może być delegowany na szkolenia związane z wykonywaniem mandatu na koszt gminy.”;

18) art. 25a otrzymuje brzmienie:

„Art. 25a. Radny nie może brać udziału w głosowaniu w radzie ani w komisji, jeżeli dotyczy ono jego indywidualnego, cywilnoprawnego, majątkowego interesu prawnego.”;

19) w art. 26 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójt jest organem wykonawczym i zarządzającym gminy.”;

20) w art. 27 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) funkcją starosty oraz członkostwem w organach jednostek samorządu terytorialnego, w tym w gminie, w której jest wójtem lub zastępcą wójta,”;

21) uchyla się art. 28a;

22) w art. 28b ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Rada gminy, po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji, może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania.”;

23) w art. 30:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójt wykonuje zadania należące do samorządu gminy, nie zastrzeżone na rzecz rady gminy.”;

b) w ust. 2:

- zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„2. Do zadań wójta należy dbałość o interesy gminy, a w szczególności:”;

- po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) uczestniczenie w obradach sesji rady;

- po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) wykonywanie uchwał rady gminy;”;

c) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Wójt przedkłada radzie gminy sprawozdanie z wykonywania zadań

przypisanych mu jako organowi wykonawczemu gminy, w szczególności z realizacji uchwał rady, w tym strategii rozwoju gminy.

5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje rok kalendarzowy i składane jest w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku objętym sprawozdaniem (roku sprawozdawczym).”;

24) po art. 30 dodaje się art. 30a-30c w brzmieniu:

„Art.30a. 1. Komisja rewizyjna opiniuje przedłożone przez wójta: sprawozdanie z wykonywania przez niego zadań organu wykonawczego, sprawozdanie finansowe gminy oraz pod względem merytorycznym sprawozdanie z wykonania budżetu gminy w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. Przed wydaniem opinii w przedmiocie określonym w ust. 1 komisja rewizyjna zasięga opinii poszczególnych stałych komisji rady gminy, a w przypadku jednostek, których sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami musi być zbadane przez biegłego rewidenta, zapoznaje się również z opinią z tego badania.

3. W oparciu o opinię dotyczącą poszczególnych sprawozdań komisja rewizyjna przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym opinię w sprawie udzielenia wójtowi skwitowania.

Art.30b. 1. W terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym rada gminy rozpatruje i zatwierdza:

- 1) sprawozdanie finansowe gminy,
- 2) sprawozdanie z wykonywania przez wójta zadań organu wykonawczego gminy określonych w uchwałach rady gminy.

2. Nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym, rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie skwitowania dla wójta po zapoznaniu się z:

- 1) sprawozdaniem z wykonywania przez wójta zadań organu wykonawczego gminy określonych w uchwałach rady gminy;

- 2) sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy;
 - 3) sprawozdaniem finansowym gminy;
 - 4) opinią z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
 - 5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
 - 6) opinią komisji rewizyjnej.
3. Jeżeli w trakcie roku sprawozdawczego doszło do zmiany na stanowisku wójta, skwitowanie dla każdej z osób zajmujących to stanowisko udzielane jest oddzielnie.

Art.30c. 1. Uchwała w sprawie skwitowania jest podejmowana bezwzględną większością głosów.

2. Uchwała odmawiająca skwitowania musi zawierać szczegółowe wskazanie powodów odmowy udzielenia skwitowania.
3. Jeżeli w głosowaniu bezwzględna większość głosujących sprzeciwiła się podjęciu uchwały w sprawie odmowy skwitowania uznaje się, że podjęta została uchwała udzielająca skwitowania.
4. Regułę z ust. 3 stosuje się odpowiednio do głosowania nad uchwałą w sprawie udzielenia skwitowania, z zastrzeżeniem że rada gminy bezpośrednio później zwykłą większością głosów uzupełnia treść podjętej uchwały o odmowie skwitowania o elementy wskazane w ust. 2.”;

25) w art. 33 po ust. 6 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Wójt w celu wsparcia swoich działań może tworzyć ciała pomocnicze i doradcze oraz określać ich zadania, a także zasady ich powoływania i działalności, z zastrzeżeniem, że zadania utworzonych ciał nie mogą naruszać kompetencji organów gminy. Zarządzenie wójta podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.”;

26) po art. 33 dodaje się art. 33a i 33b w brzmieniu:

„Art.33a. 1. Obsługę rady gminy i jej organów zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta) za pośrednictwem wyodrębnionego w strukturze urzędu gminy stanowiska pracy, w tym niepełnoetatowego, lub wyodrębnionej komórki

organizacyjnej.

2. Standardy obsługi, szczegółowe wymagania kwalifikacyjne oczekiwane od osób zajmujących się obsługą rady, a także organizację i zasady funkcjonowania obsługi rady określa rada gminy odrębną uchwałą przyjętą na wniosek przewodniczącego rady.
3. Pracownicy zajmujący samodzielne stanowisko, o którym mowa w ust. 1, lub należący do komórki organizacyjnej, o której mowa w ust. 1, w zakresie merytorycznym podlegają wyłącznie przewodniczącemu rady.
4. Czynności z zakresu prawa pracy, w tym nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy z pracownikami biura rady, wymagają opinii przewodniczącego rady.

Art.33b. 1. W budżecie gminy tworzy się rezerwę celową z przeznaczeniem na wydatki związane z opracowywaniem opinii i ekspertyz na potrzeby rady gminy.

2. Wykorzystanie środków z rezerwy, o której mowa w ust. 1, następuje wyłącznie na wniosek przewodniczącego rady.”;

27) w art. 35 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Statut miasta na prawach powiatu w celu dekoncentracji zadań może przewidywać podział miasta na jednostki pomocnicze – dzielnice. Podział dotyczy terenu całego miasta i każda jednostka pomocnicza utworzona w celu dekoncentracji zadań otrzymuje do realizacji taki sam zakres zadań publicznych, w tym możliwość wydawania decyzji administracyjnych.”;

28) po art. 35 dodaje się art. 35a w brzmieniu:

„Art. 35a. Organowi uchwałodawczemu jednostki pomocniczej przysługuje prawo inicjatywy uchwałodawczej do rady właściwej gminy. Przewodniczący rady gminy jest obowiązany wprowadzić do porządku obrad najbliższej sesji rady gminy projekt uchwały skierowany przez organ uchwałodawczy jednostki pomocniczej, jeżeli wpłynął on do rady gminy co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia sesji rady Przepis art. 12a ust. 2 stosuje się odpowiednio.”;

29) w art. 39 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej należących do właściwości gminy, rada gminy może upoważnić również organ wykonawczy jednostki pomocniczej albo przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej oraz organy jednostek i podmiotów, o których mowa w art. 9 ust. 1, które w tym zakresie stają się organami właściwymi w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.”;

30) w art. 40:

a) w ust. 1 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu:

„Upoważnienie ustawowe wskazuje, że akt podejmowany jest w drodze uchwały rady gminy stanowiącej akt prawa miejscowego.”;

b) w ust. 2 w pkt 4 po wyrazach „korzystania z gminnych” dodaje się wyraz „instytucji,”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Rada gminy może wprowadzić ulgi w opłatach za korzystanie z gminnych instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, również w przypadku opłat ustalanych przez tę radę na podstawie przepisów odrębnych.”;

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli, mienia publicznego lub prywatnego, ochrony środowiska albo dla zapewnienia czystości, porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego.”;

31) w art. 44:

a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1;

b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Nabycie mienia na zasadach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 nie narusza uprawnień zainteresowanych gmin do dokonania między sobą rozliczeń związanych z przeniesieniem własności lub innych praw, w szczególności dla uwzględnienia poniesionych nakładów, zaś odnośnie do nieruchomości nie

służących celom użyteczności publicznej – biorąc pod uwagę ich wartość rynkową. Przepis art. 8 ust. 2b stosuje się odpowiednio.”;

32) w art. 64 po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Na związek przechodzi stanowanie taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług, a także załatwianie indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, jeżeli ustanawianie takich przepisów lub wydawanie decyzji administracyjnych należy z mocy ustawy do zadania publicznego przekazanego do wykonania związkowi.

3b. Gminy mogą także tworzyć związki z powiatami, jeżeli celem działania związku jest wykonywanie zadań publicznych w dziedzinie należącej zarówno do zakresu działania gminy jak i do zakresu działania powiatu.”;

33) w art. 70 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Wójt może wyznaczyć na stałe osobę, która pod nieobecność wójta będzie uczestniczyć w zgromadzeniu z prawem głosu.

3. Statut może przyznawać określonym gminom więcej niż jeden głos w zgromadzeniu lub opierać siłę głosu na określonych kryteriach.”;

34) w art. 71 kropkę na końcu zdania zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy:

„chyba, że statut ustala inny sposób obliczania tej większości. Statut może także określać przypadki, w których wymagana jest inna większość kwalifikowana i ustalać sposób jej obliczania.”;

35) w art. 84 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1, mogą reprezentować interesy swoich członków przed organami władz publicznych, w postępowaniu sądoadministracyjnym i w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli ich statuty przewidują taką ich funkcję.”;

36) art. 87 otrzymuje brzmienie:

„Art. 87.1. Organy nadzoru mogą wkraczać w działalność gminną tylko w przypadkach określonych przepisami ustaw.

2. Nadzór powinien być sprawowany z zachowaniem zasady proporcjonalności pomiędzy zakresem interwencji ze strony organu nadzoru a znaczeniem

interesu gminy, który ma chronić.”;

37) w art. 90 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wójt przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową oraz inne uchwały rady gminy i zarządzenia wójta objęte zakresem nadzoru regionalnej izby obrachunkowej.”;

38) art. 91 otrzymuje brzmienie:

„Art.91. 1. W przypadku podjęcia uchwały lub zarządzenia z naruszeniem prawa organ nadzoru, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia w trybie określonym w art. 90, kieruje do właściwego w sprawie organu gminy informację o stwierdzonych naruszeniach prawa. Informacja winna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Organ nadzoru kierując informację, o której mowa w ust. 1, może wstrzymać w formie rozstrzygnięcia nadzorczego wykonanie uchwały lub zarządzenia.
3. W przypadku istotnego naruszenia prawa, w informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru wstrzymuje wykonanie uchwały lub zarządzenia i wyznacza termin na usunięcie naruszeń prawa, nie dłuższy niż 3 miesiące od doręczenia informacji.
4. W terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o odmowie usunięcia istotnych naruszeń prawa lub od dnia bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru wydaje rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały lub zarządzenia w całości lub w części.
5. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego.
6. W przypadku otrzymania zawiadomienia o usunięciu istotnych naruszeń prawa w terminie, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia informuje właściwy w sprawie organ gminy o odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego.

7. W przypadku przedłożenia przez właściwy organ gminy w terminie, o którym mowa w ust. 3, wyjaśnień, które uzasadniają zmianę kwalifikacji naruszenia prawa, organ nadzoru może odstąpić od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego. O odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego organ nadzoru informuje właściwy w sprawie organ gminy w terminie 14 dni od przedłożenia przez właściwy organ gminy wyjaśnień.
8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uchwały lub zarządzenia o zaskarżeniu rozstrzygnięcia nadzorczego do sądu administracyjnego oraz o złożeniu zawiadomienia lub wniosku do organów ścigania, bezpieczeństwa lub kontroli.”;

39) art. 92 otrzymuje brzmienie:

„Art. 92. Rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały lub zarządzenia organu gminy z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.”;

40) w art. 93 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 91 ust. 4, organ nadzoru nie może we własnym zakresie wydać rozstrzygnięcia nadzorczego, stwierdzającego nieważność uchwały lub zarządzenia organu gminy w całości lub w części. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego.”;

41) art. 96 otrzymuje brzmienie:

„Art. 96. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez radę gminy Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę gminy. W przypadku rozwiązania rady gminy Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego powołuje komisarza, który do czasu wyboru rady gminy pełni jej funkcję.

2. Jeżeli powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się wójt, wojewoda wzywa wójta do zaprzestania naruszeń, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie wójta.

3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego, odwołuje wójta oraz powołuje komisarza, który do czasu wyboru wójta pełni jego funkcję.
4. Zarządzenie nadzorcze, o którym mowa w ust. 1 i 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.”;

42) art. 97 otrzymuje brzmienie:

- „Art.97. 1. W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy gminy, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, może w drodze zarządzenia nadzorczego zawiesić organy gminy oraz powołać komisarza do pełnienia ich funkcji na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru rady oraz wójta na kolejną kadencję. Zarządzenie nadzorcze podlega natychmiastowemu wykonaniu.
2. Przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda przedstawia organom gminy zarzuty i wzywa je do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji gminy.”;

43) w art. 98 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące gminy, w tym zarządzenia nadzorcze, o których mowa w art. 96 ust. 1 i 3 i art. 97 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 89, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia ich doręczenia.”;

44) w art. 98a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Jeżeli właściwy organ gminy, wbrew obowiązkowi wynikającemu z przepisów art. 24k ust. 2 i 3 i art. 27 oraz przepisów art. 383 § 2 i 6, art. 387 § 1, art. 492 § 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 24b ust. 6, a także przepisów art. 5 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, z późn. zm.⁵⁾), w zakresie dotyczącym odpowiednio wygaśnięcia

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2008 r. Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

mandatu radnego, obsadzenia mandatu radnego, wygaśnięcia mandatu wójta, odwołania ze stanowiska albo rozwiązania umowy o pracę z zastępcą wójta, sekretarzem gminy, skarbnikiem gminy, kierownikiem jednostki organizacyjnej gminy i osobą zarządzającą lub członkiem organu zarządzającego gminną osobą prawną, nie podejmuje uchwały, nie odwołuje ze stanowiska lub nie rozwiązuje umowy o pracę, wojewoda wzywa organ gminy do podjęcia odpowiedniego aktu w terminie 30 dni od doręczenia wezwania.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu określonego w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze.”;

45) po rozdziale 10 dodaje się rozdział 10a w brzmieniu:

„Rozdział 10a

Zmiany granic gmin

Art.102b. 1. Obszar gminy powinien zapewniać jednostce samorządu lokalnego terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzy, łączy, dzieli i znosi gminy, a także ustala ich granice,
- 2) ustala i zmienia nazwy gmin, a także siedziby ich władz
– biorąc pod uwagę, że trwałość obszarów gmin oraz stabilność ich granic, stanowiąc podstawę spójności społecznej i dobrego funkcjonowania wspólnot samorządowych podlega ochronie prawnej.

3. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 2, prowadzi minister właściwy w sprawach administracji publicznej na wniosek zainteresowanej jednostki samorządu terytorialnego albo z urzędu. Do postępowania tego, z zastrzeżeniem przepisów ustawy niniejszej, stosuje się przepisy o wydawaniu decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

Art. 102c. 1. Jeżeli ustawa niniejsza albo przepis szczególny nie stanowi inaczej, zmiana granic gmin, łączenie gmin i ich podział, a także znoszenie gmin i tworzenie nowych, następuje na zgodny wniosek zainteresowanych gmin lub za zgodą

gmin, których te zmiany dotyczą.

2. Przekształcenia, o których mowa w ust. 1, mogą następować również z wniosku powiatów lub województw albo z urzędu; w takich przypadkach przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem art. 102d i 102e.
3. Jednakże, mimo zgodnych wniosków lub zgody zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego, przekształceń, o których mowa w ust. 1, nie przeprowadza się, o ile w ich wyniku miałyby dojść do utraty lub znacznego osłabienia spójności społecznej w gminie lub powiecie albo ich zdolności wykonywania zadań publicznych.

Art.102d. Zmiana granic gminy w związku z odłączeniem części jej terytorium w celu powiększenia terytorium sąsiedniej gminy może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanej gminy, jednakże z uwzględnieniem przepisu art. 102b ust. 1, jeżeli zmiana ta stanowi jedyną drogę rozwiązania istotnych społeczno-gospodarczych problemów obszaru, których nie można załatwić w inny sposób, w szczególności na gruncie współdziałania sąsiadujących gmin.

Art.102e. 1. Zniesienie gminy może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanej jednostki samorządu lokalnego, jeżeli wskutek:

- 1) zmian demograficznych i znacznego spadku liczby ludności, albo
- 2) istotnych zmian w zagospodarowaniu terenu będących następstwem realizacji dużych projektów inwestycyjnych lub innych przedsięwzięć o poważnych konsekwencjach przestrzennych, w tym – w systemie osadniczym, albo
- 3) podziału gminy albo zmiany ich granic
– nastąpiła utrata, przez gminę, zdolności wykonywania zadań publicznych, zaś z przeprowadzonych analiz wynika, że ten stan rzeczy jest bezsporny i ma trwały charakter.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli utrata przez gminę zdolności wykonywania zadań publicznych znajduje bezsporny wyraz w rażąco niskim, nie odpowiadającym wymaganiom zawartym w ustawach, poziomie usług publicznych świadczonych mieszkańcom, i jest to stan trwały, w szczególności

zaś uprzednie wezwania i działania oparte na przepisach art. 97 ustawy o samorządzie gminnym, podejmowane co najmniej dwukrotnie w odstępie nie mniejszym niż co dwa lata, nie przyniosły oczekiwanych rezultatów w postaci istotnej poprawy poziomu usług.

3. W przypadku zniesienia gminy dane terytorium zostaje w całości włączone do sąsiedniej jednostki podziału terytorialnego państwa albo ulega stosownemu podziałowi, z uwzględnieniem przepisów art. 102c i 102d.

Art.102f. 1. Przy dokonywaniu przekształceń, o których mowa w art. 102c–102e:

- 1) zasięga się opinii zainteresowanych rad gmin, chyba że postępowanie zostało wszczęte na podstawie ich zgodnego wniosku lub za ich zgodą, jeśli zaś przekształcenia te równocześnie będą powodować zmianę granic powiatów lub województw – odpowiednio zasięga się również opinii rad powiatów i sejmików województw,
- 2) przeprowadza się konsultacje z mieszkańcami.
2. Opinii, o której mowa w ust. 1 pkt 1, zasięga prowadzący postępowanie minister właściwy do spraw administracji publicznej lub na jego polecenie właściwy miejscowo wojewoda. Dotyczy to także zapytania o zgodę gminy lub powiatu.
3. W przypadku niewyrażenia opinii, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania wystąpienia o opinię, wymóg zasięgnięcia opinii uznaje się za spełniony.
4. W przypadku niezajęcia przez gminę lub powiat stanowiska w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania zapytania o zgodę, uznaje się, że oznacza to odmowę udzielenia zgody.
5. Konsultacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przeprowadzają właściwe rady gmin przed podjęciem uchwał w sprawie wniosku, wyrażenia zgody lub udzielenia opinii odnośnie do projektowanej zmiany.
6. W przypadku, gdy zmiana ma polegać na wyłączeniu obszaru lub części obszaru jednostki pomocniczej i jego włączeniu do sąsiedniej jednostki pomocniczej w tej gminie lub do gminy sąsiedniej, konsultacje mogą zostać

ograniczone do:

- 1) mieszkańców jednostki pomocniczej objętej zmianą – przez odpowiednie rady gmin,
- 2) mieszkańców gmin objętych zmianą naruszającą granice powiatów lub województw – przez odpowiednie rady powiatów lub sejmiki województw.

Art.102g. 1. W toku postępowania, o którym mowa w art. 102b ust. 3, minister właściwy do spraw administracji publicznej zasięga opinii niezależnych i bezstronnych ekspertów, w celu ustalenia, czy i w jakim zakresie zachodzą przesłanki dokonywania przekształceń, o których mowa w art. 102c–102e, albo przeszkody w tym zakresie, a także – w jaki sposób projektowana zmiana wpłynie na sąsiadujące gminy, powiaty lub województwa.

2. Raport ekspertów jest udostępniany zainteresowanym jednostkom samorządu terytorialnego i podlega podaniu do publicznej wiadomości a zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego mają prawo, w terminie 3 miesięcy od daty otrzymania raportu, przedstawić swój udokumentowany pogląd w sprawie, do którego autorzy raportu są zobowiązani ustosunkować się merytorycznie na piśmie. W przypadku utrzymującej się istotnej rozbieżności poglądów minister może przedłożyć dokumentację sprawy do dodatkowej oceny dwóch recenzentów.
3. Po przeprowadzeniu postępowania minister właściwy do spraw administracji publicznej zajmuje ostateczne stanowisko, które przedkłada zainteresowanym gminom, zaś w przypadku gdyby dokonywane przekształcenia miały także naruszać granice powiatów lub województw – również tym powiatom i województwom.
4. Stanowisko ministra właściwego do spraw administracji publicznej, o którym mowa w ust. 3, posiada formę postanowienia. Postanowienie to może zostać zaskarżone przez zainteresowaną jednostkę samorządu terytorialnego do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty doręczenia. Do czasu prawomocnego wyroku sądu, odrzucającego lub oddalającego skargę, względnie do dnia, w którym bezskutecznie upływie

termin do złożenia skargi, postępowanie w sprawie wydania rozporządzenia określonego w art. 102b. ust. 2 ulega zawieszeniu.

5. Rozporządzenie, o którym mowa w art. 102b ust. 2, jest wydawane i publikowane najpóźniej do dnia 30 czerwca roku, w którym postępowanie określone w niniejszym rozdziale zostało prawomocnie zakończone, a jeśli prawomocne zakończenie postępowania nastąpiło po tej dacie – do 30 czerwca roku następnego, przy czym zmiany, które są wprowadzane tym rozporządzeniem, następują z dniem 1 stycznia kolejnego roku.”.

Art. 40

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Statut określa formy udziału mieszkańców w pracach organów powiatu oraz może określać inne formy uczestnictwa społecznego w życiu zbiorowym wspólnoty.”;

- 2) w art. 3 uchyla się ust. 1, 2 i 4-6;

- 3) uchyla się art. 3a-3c;

- 4) art. 3d otrzymuje brzmienie:

„Art. 3d. 1. W przypadkach przewidzianych ustawami są, a w innych sprawach ważnych dla powiatu mogą być przeprowadzane na jego terytorium konsultacje z mieszkańcami powiatu.

2. Do konsultacji z mieszkańcami powiatu stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące konsultacji z mieszkańcami gminy.

3. Rada powiatu może, w formie uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, ustalać także inne niż uregulowane w przepisach prawa powszechnie obowiązującego na terenie kraju formy udziału mieszkańców w planowaniu i realizacji zadań publicznych, określając jednocześnie szczegółowy tryb postępowania w takich sprawach.”;

- 5) w art. 4:

- a) w ust. 1 po pkt 16 dodaje się pkt. 16a w brzmieniu:

„16a) polityki rozwoju”;

b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Powiat określa samodzielnie sposób realizacji zadań własnych, chyba że ustawa stanowi inaczej ze względu na uzasadnioną konieczność zapewnienia jednolitego sposobu realizacji określonego zadania w skali całego kraju.”;

6) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. 1. W celu wykonywania zadań powiat może tworzyć jednostki organizacyjne i zawierać umowy z innymi podmiotami oraz – na zasadach określonych odrębną ustawą – tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do takich spółek.

2. Powiat może prowadzić działalność gospodarczą wykraczającą poza zadania o charakterze użyteczności publicznej w zakresie określonym odrębną ustawą.”;

7) w art. 8 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) starosta”;

8) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a. 1. Mieszkańcom powiatu mającym prawo wybierania do rady powiatu przysługuje prawo obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej.

2. Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza nie może dotyczyć uchwał, dla których ustawy zastrzegają wyłączną właściwość innych podmiotów do wniesienia projektu uchwały, w szczególności projektu budżetu albo jego zmian.

3. Statut powiatu określa zasady i tryb wykonywania prawa obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, w szczególności:

1) minimalną liczebność grupy mieszkańców uprawnionych do głosowania w wyborach do rady powiatu mogącej wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą, nie większą niż 15% uprawnionych;

2) tryb postępowania z projektem uchwały wniesionym jako obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – mając na względzie jego rozpatrzenie przez radę powiatu bez zbędnej zwłoki,

3) uprawnienia wnioskodawców na etapie prac rady powiatu nad projektem uchwały.”;

9) w art. 12:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ustalanie wynagrodzenia starosty”;

b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) planowanie polityki rozwoju, w szczególności uchwalanie strategii rozwoju powiatu.”;

c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) stanowienie o kierunkach działania starosty, rozpatrywanie sprawozdań z jego działalności oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia skwitowania z wykonania zadań”;

d) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu”;

e) w pkt 8:

- lit. a) otrzymuje brzmienie:

„a) zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej; uchwała rady powiatu jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad starosta może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady powiatu”;

- lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez starostę oraz maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez starostę w roku budżetowym”;

f) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) określanie wysokości sumy, do której starosta może samodzielnie zaciągać

zobowiązania”;

10) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Uchwały rady powiatu zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. Imienne wykazy głosowań radnych wraz ze wskazaniem przedmiotu głosowania podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w ciągu 7 dni od dnia głosowania.”;

11) w art. 14:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Radny będący starostą nie może pełnić funkcji, o których mowa w ust. 1.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie obrad rady, z zastrzeżeniem ust. 3a. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań wiceprzewodniczącego. W przypadku nieobecności przewodniczącego i niewyznaczenia wiceprzewodniczącego, zadania przewodniczącego wykonuje wiceprzewodniczący najstarszy wiekiem.”;

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Przewodniczący rady działa w imieniu powiatu przed sądem powszechnym w postępowaniu, w którym przeciwnikiem procesowym powiatu będzie lub jest aktualny starosta tego powiatu.”;

12) w art. 15:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Na wniosek starosty lub co najmniej $\frac{1}{4}$ ustawowego składu rady powiatu przewodniczący obowiązany jest zwołać sesję na dzień przypadający w ciągu 7 dni od dnia złożenia wniosku. Wniosek o zwołanie sesji powinien spełniać wymogi określone w ust. 1.”;

b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Na żądanie starosty przewodniczący rady powiatu jest obowiązany wprowadzić

do porządku obrad najbliższej sesji rady powiatu projekt uchwały, jeżeli wnioskodawcą jest starosta, a projekt wpłynął do rady powiatu co najmniej 7 dni przed dniem rozpoczęcia sesji rady.”;

13) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:

„15a. 1. Projekty uchwał rady powiatu są podawane do publicznej wiadomości poprzez ich publikację w Biuletynie Informacji Publicznej; statut może określić dodatkowo inny sposób podawania projektów uchwał do publicznej wiadomości.

2. Podanie projektów uchwał do publicznej wiadomości następuje nie później niż w dniu przekazania tych projektów radnym.

3. Każdy może złożyć uwagi do projektu uchwały podanego do publicznej wiadomości. Przewodniczący rady powiatu informuje radnych o złożonych uwagach.”;

14) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. 1. Rada powiatu kontroluje działalność starosty oraz powiatowych jednostek organizacyjnych.

2. Uprawnienia kontrolne rada powiatu wykonuje w szczególności za pomocą komisji rewizyjnej.

3. W skład komisji rewizyjnej wchodzi radni, w tym przedstawiciele wszystkich klubów, z wyjątkiem radnych pełniących funkcje, o których mowa w art. 14 ust. 1 oraz radnego wybranego na funkcję starosty.

4. Sposób realizacji uprawnień kontrolnych, w szczególności tryb pracy komisji rewizyjnej, określa statut powiatu.

5. Klub radnych jest zobowiązany zgłosić swojego przedstawiciela do komisji rewizyjnej w terminie określonym w statucie powiatu, pod rygorem pominięcia przedstawiciela klubu w składzie komisji rewizyjnej”;

15) w art. 21:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W związku z wykonywaniem mandatu radny korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych. Przepis ten stosuje się również do

- starosty niebędącego radnym.”;
- b) ust. 4a otrzymuje brzmienie:
„4a. Dieta nie przysługuje radnemu wybranemu na funkcję starosty.”;
- c) po ust. 4a dodaje się ust. 4b w brzmieniu:
„4b. Na zasadach ustalonych przez radę powiatu radny może być delegowany na szkolenia związane z wykonywaniem mandatu na koszt powiatu.”;
- d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
„7. Radny nie może brać udziału w głosowaniu w radzie ani w komisji, jeżeli dotyczy to jego indywidualnego, cywilnoprawnego, majątkowego interesu prawnego.”;
- 16) w art. 22 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Pracodawcy radnego przysługuje prawo do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwały rady powiatu o niewyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.”;
- 17) w art. 23:
a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Przepis ust. 1 nie dotyczy radnego wybranego na funkcję starosty”;
- b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
„5. Starosta nie może powierzyć radnemu powiatu, w którym radny uzyskał mandat, wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej.”;
- 18) w art. 25b:
a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Zakazy, o których mowa w ust. 1, nie dotyczą stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług świadczonych przez powiat na warunkach ogólnych lub świadczonych na rzecz powiatu na warunkach ogólnych oraz stosunku najmu pomieszczeń do własnych celów mieszkaniowych lub własnej działalności gospodarczej oraz dzierżawy, a także innych prawnych form korzystania z nieruchomości, jeżeli najem, dzierżawa lub użytkowanie są oparte na warunkach ustalonych w przepisach prawa powszechnie obowiązującego dla danego typu czynności prawnych.”;

b) ust. 3-4 otrzymują brzmienie:

„3. Radni i ich małżonkowie oraz małżonkowie starostów, zastępców starostów, sekretarzy powiatu, skarbników powiatu, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych z udziałem powiatowych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.

4. Jeżeli wybór lub powołanie, o których mowa w ust. 3, nastąpiły przed rozpoczęciem wykonywania mandatu radnego albo dniem wyboru starosty lub powołania na zastępcę starosty lub przed zatrudnieniem na stanowisku sekretarza powiatu, powołaniem skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu oraz osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną, osoby, o których mowa w ust. 3, są obowiązane zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania przez radnego albo od dnia wyboru, zatrudnienia na podstawie umowy o pracę lub powołania na stanowisko. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji osoba, o której mowa w ust. 3, traci je z mocy prawa po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.”;

19) w art. 25c:

a) wprowadzenie do wyliczenia w ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Radny, starosta, zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, zwanego dalej "oświadczeniem majątkowym". Oświadczenie majątkowe dotyczy ich majątku odrębnego oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie majątkowe zawiera informacje o:”;

b) w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

- „3) zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty - staroście.”;
- c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:
- „5. Starosta, zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty składają pierwsze oświadczenie majątkowe w terminie 30 dni od dnia wyboru lub powołania na stanowisko albo od dnia zatrudnienia. Do pierwszego oświadczenia majątkowego starosta, zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty są obowiązani dołączyć informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli prowadzili ją przed dniem wyboru, powołania lub zatrudnienia. Kolejne oświadczenia majątkowe są składane przez nich co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz w dniu odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę.”;
- d) ust. 13 otrzymuje brzmienie:
- „13. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia majątkowego radnego oraz wzór formularza oświadczenia majątkowego starosty, zastępcy starosty, sekretarza powiatu, skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu starosty, uwzględniając zakazy określone w odniesieniu do tych osób w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, z późn.

zm.) .”;

20) w art. 25f:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) starostę, zastępcę starosty, sekretarza powiatu, skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, osobę zarządzającą, i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osobę wydającą decyzje administracyjne w imieniu starosty - powoduje utratę ich wynagrodzenia za okres od dnia, w którym powinno być złożone oświadczenie do dnia złożenia oświadczenia.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli starosta lub skarbnik powiatu nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, rada powiatu odwołuje ich, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli zastępca starosty, sekretarz powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, właściwy organ odwołuje ich albo rozwiązuje z nimi umowę o pracę najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia.”;

21) w art. 25h ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Starosta, zastępca starosty, skarbnik powiatu, sekretarz powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty w trakcie pełnienia funkcji lub trwania zatrudnienia oraz przez okres 3 lat po zakończeniu pełnienia funkcji lub ustaniu zatrudnienia nie mogą przyjąć jakiegokolwiek świadczenia o charakterze majątkowym, nieodpłatnie lub odpłatnie w wysokości niższej od jego rzeczywistej wartości od podmiotu lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli biorąc udział w wydaniu rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych jego dotyczących mieli

bezpośredni wpływ na jego treść.”;

22) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. 1. Starosta jest organem wykonawczym i zarządzającym powiatu.

2. Starostą może być wyłącznie obywatel polski.

3. Funkcji starosty nie można łączyć z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego oraz z zatrudnieniem w administracji rządowej, a także z mandatem posła i senatora.”;

23) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Wyboru pierwszego starosty w kadencji rada powiatu dokonuje w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy.

2. Rada powiatu wybiera starostę bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym.”;

24) po art. 27 dodaje się art. 27a w brzmieniu:

„Art. 27a. 1. Starosta powołuje swojego zastępcę w drodze zarządzenia po zasięgnięciu opinii rady powiatu.

2. Rada powiatu wydaje opinię o kandydacie na zastępcę starosty w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia; niewydanie opinii we wskazanym terminie jest równoznaczne z wydaniem opinii pozytywnej.

3. Zastępcą starosty może być wyłącznie obywatel polski.

4. Funkcji zastępcy starosty nie można łączyć z:

1) pełnieniem funkcji i członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności z członkostwem w radzie powiatu, w której dana osoba jest zastępcą starosty;

2) zatrudnieniem w administracji rządowej;

3) mandatem posła i senatora.

5. Starosta odwołuje swojego zastępcę w drodze zarządzenia.

6. Zastępca starosty przejmuje obowiązki starosty w przypadku zaistnienia przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji przez starostę.”;

25) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28. Starosta i jego zastępca działają do dnia wyboru nowego starosty, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 5.”;

26) w art. 29:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli rada powiatu nie dokona wyboru starosty w terminie określonym w art. 27 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa.”;

b) ust. 3a-5 otrzymują brzmienie:

„3a. Do czasu wyboru starosty przez nową radę Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która w tym okresie pełni funkcję organów powiatu.

4. Jeżeli rada powiatu, wybrana w wyniku wyborów przedterminowych, o których mowa w ust. 3, nie dokona wyboru starosty w terminie określonym w art. 27 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa. Informację o rozwiązaniu rady podaje się do wiadomości w trybie określonym w ust. 2.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, nie przeprowadza się wyborów przedterminowych. Do dnia wyborów rady powiatu na kolejną kadencję oraz wyboru starosty zadania i kompetencje rady i starosty przejmuje komisarz rządowy ustanowiony przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.”;

27) uchyla się art. 30;

28) w art. 31:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Rada powiatu może odwołać starostę na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania;

b) uchyla się ust. 4 i 5;

29) w art. 31a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. W przypadku złożenia rezygnacji przez starostę jej przyjęcie następuje na najbliższej sesji zwykłą większością głosów w formie uchwały.”,
- b) uchyla się ust. 2,
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Niepodjęcie uchwały, o której mowa w ust. 1, jest równoznaczne z przyjęciem rezygnacji z upływem ostatniego dnia miesiąca, w którym odbyła się sesja rady powiatu, o której mowa w ust. 1.”;
- 30) w art. 31b:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. W przypadku odwołania albo przyjęcia rezygnacji starosty rada powiatu dokonuje wyboru nowego starosty w trybie, o którym mowa w art. 27, odpowiednio, w ciągu 3 miesięcy od dnia odwołania albo od dnia przyjęcia rezygnacji. W przypadku niedokonania wyboru nowego starosty w terminie 3 miesięcy od dnia odwołania albo od dnia przyjęcia rezygnacji, przepisy art. 29 stosuje się odpowiednio.”,
- b) uchyla się ust. 2,
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Starosta, który został odwołany lub którego rezygnacja została przyjęta, pełni dotychczasowe obowiązki do czasu wyboru nowego starosty.”,
- d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Odwołanie starosty i przyjęcie rezygnacji starosty jest równoznaczne z odwołaniem zastępcy starosty; zastępca pełni dotychczasowe obowiązki do czasu wyboru nowego starosty.”;
- 31) uchyla się art. 31c;
- 32) art. 32 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 32. 1. Starosta wykonuje zadania należące do samorządu powiatu, niezastrzeżone ustawą na rzecz rady powiatu lub powiatowych samorządowych jednostek organizacyjnych”.
2. Do zadań starosty należy dbałość o interesy powiatu, a w szczególności:
- 1) przygotowywanie projektów uchwał rady;

- 2) uczestniczenie w sesjach rady;
 - 3) wykonywanie uchwał rady;
 - 4) gospodarowanie mieniem powiatu;
 - 5) wykonywanie budżetu powiatu;
 - 6) zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych powiatu.
3. W realizacji zadań starosta podlega wyłącznie radzie powiatu.
 4. Starosta przedkłada radzie powiatu sprawozdanie z wykonywania zadań przypisanych mu jako organowi wykonawczemu powiatu, w szczególności z realizacji uchwał rady, w tym strategii rozwoju powiatu.
 5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje rok kalendarzowy i składane jest w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku objętym sprawozdaniem (roku sprawozdawczym).”;
- 33) po art. 32 dodaje się art. 32a-32c w brzmieniu:
- „Art.32a.1. Komisja rewizyjna opiniuje przedłożone przez starostę: sprawozdanie z wykonywania przez starostę zadań organu wykonawczego, sprawozdanie finansowe powiatu oraz pod względem merytorycznym sprawozdanie z wykonania budżetu powiatu w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.
2. Przed wydaniem opinii w przedmiocie określonym w ust. 1 komisja rewizyjna zasięga opinii poszczególnych stałych komisji rady powiatu, a w przypadku jednostek, których sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami musi być zbadane przez biegłego rewidenta, zapoznaje się również z opinią z tego badania.
 3. W oparciu o opinię dotyczącą poszczególnych sprawozdań komisja rewizyjna przedkłada radzie powiatu w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym opinię w sprawie udzielenia staroście skwitowania.
- Art.32b. 1. W terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym rada powiatu rozpatruje i zatwierdza:

- 1) sprawozdanie finansowe powiatu wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu,
 - 2) sprawozdanie z wykonywania przez starostę zadań organu wykonawczego powiatu określonych w uchwałach rady powiatu.
2. Nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym, rada powiatu podejmuje uchwałę w sprawie skwitowania dla starosty po zapoznaniu się z:
- 1) sprawozdaniem z wykonywania przez starostę zadań organu wykonawczego powiatu określonych w uchwałach rady powiatu;
 - 2) sprawozdaniem z wykonania budżetu powiatu;
 - 3) sprawozdaniem finansowym powiatu;
 - 4) opinią z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
 - 5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
 - 6) opinią komisji rewizyjnej.
3. Jeżeli w trakcie roku sprawozdawczego doszło do zmiany na stanowisku starosty, skwitowanie dla każdej z osób zajmujących to stanowisko udzielane jest oddzielnie.

- Art.32c. 1. Uchwała w sprawie skwitowania jest podejmowana bezwzględną większością głosów.
2. Uchwała odmawiająca skwitowania musi zawierać szczegółowe wskazanie powodów odmowy udzielenia skwitowania.
 3. Jeżeli w głosowaniu bezwzględna większość głosujących sprzeciwiła się podjęciu uchwały w sprawie odmowy skwitowania uznaje się, że podjęta została uchwała udzielająca skwitowania.
 4. Regułę z ust. 3 stosuje się odpowiednio do głosowania nad uchwałą w sprawie udzielenia skwitowania, z zastrzeżeniem że rada powiatu bezpośrednio później zwykłą większością głosów uzupełnia treść podjętej uchwały o odmowie skwitowania o elementy wskazane w ust. 2.”;

34) art. 33 otrzymuje brzmienie:

- „Art.33. 1. Starosta wykonuje zadania powiatu przy pomocy starostwa powiatowego oraz jednostek organizacyjnych powiatu, w tym powiatowego urzędu pracy.
2. Starosta w celu wsparcia swoich działań może tworzyć ciała pomocnicze i doradcze oraz określać ich zadania, a także zasady ich powoływania i działalności, z zastrzeżeniem, że zadania utworzonych ciał nie mogą naruszać kompetencji organów powiatu. Zarządzenie starosty podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie”;

35) w art. 34:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Starosta organizuje pracę starostwa powiatowego, kieruje bieżącymi sprawami powiatu oraz reprezentuje powiat na zewnątrz.”;

b) uchyla się ust. 2-3;

36) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Organizację i zasady funkcjonowania starostwa powiatowego określa regulamin organizacyjny nadany przez starostę w drodze zarządzenia.”;

37) w art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych powiatu określają regulaminy organizacyjne nadane przez starostę w formie zarządzenia, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.”;

38) w art. 37 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

- „2. Sekretarz i skarbnik mogą uczestniczyć w obradach rady powiatu i jej komisji z głosem doradczym.”;

39) w art. 38:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. W indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości powiatu decyzje wydaje starosta.
2. Starosta może upoważnić swojego zastępcę, pracowników starostwa, powiatowych służb, inspekcji i straży oraz kierowników jednostek

organizacyjnych powiatu do wydawania w jego imieniu decyzji, o których mowa w ust. 1.”;

b) skreśla się ust. 2a;

40) w art. 40:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach rada powiatu stanowi akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze powiatu. Upoważnienie ustawowe wskazuje, że akt podejmowany jest w drodze uchwały rady powiatu stanowiącej akt prawa miejscowego.”;

b) w ust. 2 w pkt 4 po wyrazach „korzystania z powiatowych” dodaje się wyraz „instytucji.”;

c) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Rada powiatu może wprowadzać ulgi w opłatach za korzystanie z powiatowych instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, również w przypadku opłat ustalanych przez tę radę na podstawie przepisów odrębnych.”;

41) w art. 41 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, rada powiatu może wydawać powiatowe przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia lub zdrowia, mienia publicznego lub prywatnego, ochrony środowiska albo do zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego, o ile przyczyny te występują na obszarze więcej niż jednej gminy tego powiatu.”;

42) w art. 42 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powiatowe przepisy porządkowe, o których mowa w art. 41, w przypadkach niecierpiących zwłoki, może wydać starosta.”;

43) w art. 48 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Oświadczenie woli w sprawach majątkowych w imieniu powiatu składa starosta.

2. Starosta może upoważnić swojego zastępcę, pracowników starostwa, kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych powiatu do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności

powiatu.”;

44) art. 50 otrzymuje brzmienie:

„Art. 50. Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem powiatu jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.”;

45) w art. 60:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za prawidłowe wykonanie budżetu powiatu odpowiada starosta.”;

b) wprowadzenie do wyliczenia w ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Staroście przysługuje wyłączne prawo:”;

46) w art. 61 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) ujawnienie sprawozdania starosty z działań, o których mowa w art. 60 ust. 2 pkt 1 i 2.”;

47) w art. 65 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Na związek przechodzi stanowienie taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług a także załatwianie indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, jeżeli ustanawianie takich przepisów lub wydawanie decyzji administracyjnych należy z mocy ustawy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi.

1b. Powiaty mogą także tworzyć związki wspólnie z gminami i przystępować do związków tworzonych przez gminy, na zasadach określonych w ustawie o samorządzie gminnym, jeżeli celem działania związku jest wykonywanie zadań publicznych w dziedzinie należącej zarówno do zakresu działania powiatu jak i do zakresu działania gminy. Do takich związków przepisy ustawy niniejszej mają zastosowanie, o ile nie są sprzeczne z odpowiednimi przepisami ustawy o samorządzie gminnym.”;

48) w art. 74 po wyrazach „z gminami” dodaje się przecinek oraz wyrazy „na zasadach określonych w ustawie o samorządzie gminnym.”;

49) w art. 75 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1, mogą reprezentować interesy swoich

członków przed organami władz publicznych, w postępowaniu sądowoadministracyjnym i w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli ich statuty przewidują taką ich funkcję.”;

50) w art. 78 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Starosta przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową oraz inne uchwały objęte zakresem nadzoru izby.”;

51) art. 79 otrzymuje brzmienie:

„Art.79. 1. W przypadku podjęcia uchwały z naruszeniem prawa organ nadzoru, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia w trybie określonym w art. 78, kieruje do właściwego w sprawie organu powiatu informację o stwierdzonych naruszeniach prawa. Informacja powinna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Organ nadzoru kierując informację, o której mowa w ust. 1, może wstrzymać wykonanie uchwały lub zarządzenia w formie rozstrzygnięcia nadzorczego.

3. W przypadku istotnego naruszenia prawa, w informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru wstrzymuje wykonanie uchwały lub zarządzenia i wyznacza termin na usunięcie naruszeń prawa, nie dłuższy niż 3 miesiące od doręczenia informacji.

4. W terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o odmowie usunięcia istotnych naruszeń prawa lub od dnia bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru wydaje rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały lub zarządzenia w całości lub w części.

5. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

6. W przypadku otrzymania zawiadomienia o usunięciu istotnych naruszeń prawa w terminie, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia informuje właściwy w sprawie organ powiatu o odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego.

7. W przypadku przedłożenia przez właściwy organ powiatu w terminie, o którym mowa w ust. 3, wyjaśnień, które uzasadniają zmianę kwalifikacji naruszenia prawa, organ nadzoru może odstąpić od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego. O odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego organ nadzoru informuje właściwy w sprawie organ powiatu w terminie 14 dni od przedłożenia przez właściwy organ powiatu wyjaśnień.

8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uchwały lub zarządzenia o zaskarżeniu rozstrzygnięcia nadzorczego do sądu administracyjnego oraz o złożeniu zawiadomienia lub wniosku do organów ścigania, bezpieczeństwa lub kontroli.”;

52) w art. 80:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały lub zarządzenia organu powiatu z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.”;

b) uchyla się ust. 2;

53) w art. 81 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 79 ust. 4, organ nadzoru nie może we własnym zakresie wydać rozstrzygnięcia nadzorczego, stwierdzającego nieważność uchwały lub zarządzenia organu powiatu w całości lub w części. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego.”;

54) art. 83 otrzymuje brzmienie:

„Art.83. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez radę powiatu Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę powiatu. Rozwiązanie rady równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów powiatu. W przypadku rozwiązania rady powiatu Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego powołuje komisarza, który do czasu wyborów nowych organów powiatu pełni funkcję tych organów.

2. Jeżeli powtarzające się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się starosta, wojewoda wzywa radę powiatu do zastosowania niezbędnych środków, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie starosty.
3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego, odwołuje starostę oraz powołuje komisarza, który do czasu wyboru starosty pełni jego funkcję.
4. Zarządzenie nadzorcze, o którym mowa w ust. 1 i 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.”;

55) art. 84 otrzymuje brzmienie:

- „Art.84. 1. W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy powiatu, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, może w drodze zarządzenia nadzorczego zawiesić organy powiatu oraz powołać komisarza do pełnienia ich funkcji na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru starosty przez radę nowej kadencji. Zarządzenie nadzorcze podlega natychmiastowemu wykonaniu.
2. Przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda przedstawia organom powiatu zarzuty i wzywa je do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji powiatu.”;

56) w art. 85 ust 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące powiatu, w tym zarządzenia nadzorcze, o których mowa w art. 83 ust. 1 i 3 i art. 84 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 77b, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia ich doręczenia.”;

57) w art. 85a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Jeżeli właściwy organ powiatu, wbrew obowiązkowi wynikającemu z przepisów art. 25f ust. 2 i 3 i art. 26 ust. 2a i 3 oraz przepisów art. 383 §2 i 6, art. 387 § 1 ustawy, o której mowa w art. 29 ust. 6, a także przepisów art. 5 ust. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby

pełniące funkcje publiczne, w zakresie dotyczącym odpowiednio wygaśnięcia mandatu radnego, obsadzenia mandatu radnego, odwołania ze stanowiska albo rozwiązania umowy o pracę ze starostą, wicestarostą, sekretarzem powiatu, skarbnikiem powiatu, kierownikiem jednostki organizacyjnej powiatu i osobą zarządzającą lub członkiem organu zarządzającego powiatową osobą prawną, nie podejmuje uchwały, nie odwołuje ze stanowiska albo nie rozwiązuje umowy o pracę, wojewoda wzywa organ powiatu do podjęcia odpowiedniego aktu w terminie 30 dni od doręczenia wezwania.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu określonego w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze.”;

58) po rozdziale 8 dodaje się rozdział 8a w brzmieniu:

„Rozdział 8a

Zmiany granic powiatów

„Art. 90b.1. Obszar powiatu powinien zapewniać jednostce samorządu lokalnego terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzy, łączy, dzieli i znosi powiaty a także ustala ich granice,
- 2) ustala i zmienia nazwy powiatów a także siedziby ich władz
– biorąc pod uwagę, że trwałość obszarów powiatów oraz stabilność ich granic, stanowiąc podstawę spójności społecznej i dobrego funkcjonowania wspólnot samorządowych podlegają ochronie prawnej.

3. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 2, prowadzi minister właściwy w sprawach administracji publicznej na wniosek zainteresowanej jednostki samorządu terytorialnego albo z urzędu. Do postępowania tego, z zastrzeżeniem przepisów ustawy niniejszej, stosuje się przepisy o wydawaniu decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

Art.90c. 1. Jeżeli ustawa niniejsza albo przepis szczególny nie stanowi inaczej, podział powiatu lub wyłączenie gminy lub gmin z powiatu i włączenie jej do powiatu

sąsiedniego albo połączenie powiatów następuje za zgodą zainteresowanych powiatów.

2. Przez łączenie powiatów należy rozumieć również włączenie miasta na prawach powiatu do powiatu mającego siedzibę w tym mieście z równoczesnym wygaśnięciem praw powiatu posiadanych dotychczas przez to miasto.
3. Przekształcenia, o których mowa w ust. 1, mogą następować również z wniosku województwa albo z urzędu; w takich przypadkach przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem art. 90d i 90e.
4. Jednakże, mimo zgodnych wniosków lub zgody zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego, przekształceń, o których mowa w ust. 1, nie przeprowadza się, o ile w ich wyniku miałyby dojść do utraty lub znacznego osłabienia spójności społecznej w powiecie albo ich zdolności wykonywania zadań publicznych.

Art. 90d. Wyłączenie gminy z powiatu i włączenie jej do powiatu sąsiedniego może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego, jednakże z uwzględnieniem przepisu art. 90b ust. 1, jeżeli zmiana ta stanowi jedyną drogę rozwiązania istotnych społeczno-gospodarczych problemów obszaru, których nie można załatwić w inny sposób, w tym w szczególności – jeżeli głównym źródłem tych problemów jest malejąca zdolność wykonywania zadań publicznych przez powiat, zaś zniesienie tego powiatu w trybie określonym w art. 90e rodziłoby poważne, negatywne konsekwencje dla gmin i mieszkańców likwidowanego powiatu.

Art. 90e. 1. Zniesienie powiatu może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanej jednostki samorządu lokalnego, jeżeli wskutek:

- 1) zmian demograficznych i znacznego spadku liczby ludności, albo
- 2) istotnych zmian w zagospodarowaniu terenu będących następstwem realizacji dużych projektów inwestycyjnych lub innych przedsięwzięć o poważnych konsekwencjach przestrzennych, w tym – w systemie osadniczym, albo
- 3) podziału gminy lub powiatu albo zmiany ich granic

– nastąpiła utrata przez powiat zdolności wykonywania zadań publicznych, zaś z przeprowadzonych analiz wynika, że ten stan rzeczy jest bezsporny i ma trwały charakter.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli utrata przez powiat zdolności wykonywania zadań publicznych, znajduje bezsporny wyraz w rażąco niskim, nie odpowiadającym wymaganiom zawartym w ustawach, poziomie usług publicznych świadczonych mieszkańcom, i jest to stan trwały, w szczególności zaś uprzednie wezwania i działania oparte na przepisach art. 84 ustawy o samorządzie powiatowym, podejmowane co najmniej dwukrotnie w odstępie nie mniejszym niż co dwa lata, nie przyniosły oczekiwanych rezultatów w postaci istotnej poprawy poziomu usług.
3. W przypadku zniesienia powiatu, dane terytorium zostaje w całości włączone do sąsiedniej jednostki podziału terytorialnego państwa albo ulega stosownemu podziałowi, z uwzględnieniem przepisów art. 90c i 90d.

Art. 90f. 1. Przy dokonywaniu przekształceń, o których mowa w art. 90c–90e:

- 1) zasięga się opinii zainteresowanych rad gmin i powiatów, chyba że postępowanie zostało wszczęte z ich zgodnego wniosku lub za ich zgodą, jeśli zaś przekształcenia te równocześnie będą powodować zmianę granic województw – również opinii sejmików województw,
- 2) przeprowadza się konsultacje z mieszkańcami.
2. Opinie, o której mowa w ust. 1 pkt 1, zasięga prowadzący postępowanie minister właściwy do spraw administracji publicznej lub na jego polecenie właściwy miejscowo wojewoda. Dotyczy to także zapytania o zgodę gminy lub powiatu.
3. W przypadku niewyrażenia opinii, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania wystąpienia o opinię, wymóg zasięgnięcia opinii uznaje się za spełniony.
4. W przypadku niezajęcia przez gminę lub powiat stanowiska w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania zapytania o zgodę, uznaje się, że oznacza to odmowę udzielenia zgody.
5. Konsultacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przeprowadzają właściwe rady przed

podjęciem uchwał w sprawie wniosku, wyrażenia zgody lub udzielenia opinii odnośnie do projektowanej zmiany.

6. W przypadku, gdy zmiana ma polegać na wyłączeniu z powiatu jednej gminy w celu włączenia jej do powiatu sąsiedniego, konsultacje mogą zostać ograniczone przez sejmik województwa do obszaru powiatu, z którego ma nastąpić wyłączenie.

Art. 90g. 1. W toku postępowania, o którym mowa w art. 90b ust. 3, minister właściwy do spraw administracji publicznej zasięga opinii niezależnych i bezstronnych ekspertów, w celu ustalenia, czy i w jakim zakresie zachodzą przesłanki dokonywaniu przekształceń, o których mowa w art. 90c–90e, albo przeszkody w tym zakresie, a także – w jaki sposób projektowana zmiana wpłynie na sąsiadujące gminy, powiaty lub województwa.

2. Raport ekspertów jest udostępniany zainteresowanym jednostkom samorządu terytorialnego i podlega podaniu do publicznej wiadomości a zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego mają prawo, w terminie 3 miesięcy od daty otrzymania raportu, przedstawić swój udokumentowany pogląd w sprawie, do którego autorzy raportu są zobowiązani ustosunkować się merytorycznie na piśmie. W przypadku utrzymującej się istotnej rozbieżności poglądów minister może przedłożyć dokumentację sprawy do dodatkowej oceny dwóch recenzentów.
3. Po przeprowadzeniu postępowania minister właściwy do spraw administracji publicznej zajmuje ostateczne stanowisko, które przedkłada zainteresowanym powiatom, zaś w przypadku gdyby dokonywane przekształcenia miały także naruszać granice województw – również tym województwom.
4. Stanowisko ministra właściwego do spraw administracji publicznej określone w ust. 3 posiada formę postanowienia. Postanowienie to może zostać zaskarżone przez zainteresowaną jednostkę samorządu terytorialnego do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty doręczenia. Do czasu prawomocnego wyroku sądu, odrzucającego lub oddalającego skargę, względnie do dnia, w którym bezskutecznie upłynie termin do złożenia skargi, postępowanie w sprawie wydania rozporządzenia określonego

w art. 90b ust. 2 ulega zawieszeniu.

5. Rozporządzenie, o którym mowa w art. 90b ust. 2, jest wydawane i publikowane najpóźniej do dnia 30 czerwca roku, w którym postępowanie określone w niniejszym rozdziale zostało prawomocnie zakończone, a jeśli prawomocne zakończenie postępowania nastąpiło po tej dacie – do 30 czerwca roku następnego, przy czym zmiany, które są wprowadzane tym rozporządzeniem, następują z dniem 1 stycznia kolejnego roku.”;

59) w art. 92 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej należących do właściwości powiatu, rada miasta na prawach powiatu może upoważnić organ wykonawczy jednostki pomocniczej albo przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej oraz organy jednostek i podmiotów, o których mowa w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, które w tym zakresie stają się organami właściwymi w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego.”.

Art. 41

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do zakresu działania województwa należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu regionalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.”;

b) dodaje ust. 3 w brzmieniu:

„3. Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w sprawach, o których mowa w ust. 2, należy do województwa.”;

2) po art. 5 dodaje się art. 5a w brzmieniu:

„Art. 5a.1. Mieszkańcom województwa mającym prawo wybierania do sejmiku województwa przysługuje prawo obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej.

2. Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza nie może dotyczyć uchwał, dla

których ustawy zastrzegają wyłączną właściwość zarządu województwa lub marszałka województwa do wniesienia projektu uchwały, w szczególności budżetu, planu zagospodarowania przestrzennego województwa albo ich zmian.

3. Statut województwa określa zasady i tryb wykonywania prawa obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, w szczególności:

- 1) minimalną liczebność grupy mieszkańców uprawnionych do głosowania w wyborach do sejmiku województwa mogącej wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą, nie większą niż 5% uprawnionych;
- 2) tryb postępowania z projektem uchwały wniesionym jako obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – mając na względzie jego rozpatrzenie przez sejmik województwa bez zbędnej zwłoki;
- 3) uprawnienia wnioskodawców na etapie prac sejmiku województwa nad projektem uchwały.”;

3) w art. 6 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wykonuje zadania publiczne, o których mowa w art. 2, w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.”;

4) w art. 7 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Statut określa formy udziału mieszkańców w pracach organów województwa oraz może określać inne formy uczestnictwa społecznego w życiu zbiorowym wspólnoty.”;

5) w art. 8:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W celu wspólnego wykonywania zadań publicznych województwa mogą tworzyć związki celowe.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, do związków celowych województw oraz porozumień stosuje się odpowiednio przepisy o samorządzie gminnym dotyczące związków i porozumień międzygminnych.”;

c) w ust. 4 wyraz „Porozumienia” zastępuje się wyrazami: „Statuty związków celowych,

o których mowa w ust. 1a, oraz porozumienia”;

6) w art. 8b dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1, mogą reprezentować interesy swoich członków przed organami władz publicznych, w postępowaniu sądownoadministracyjnym i w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli ich statuty przewidują taką ich funkcję.”;

7) art. 10a otrzymuje brzmienie:

„Art. 10a. 1. W przypadkach przewidzianych ustawami są, a w innych sprawach ważnych dla województwa mogą być przeprowadzane na jego terytorium konsultacje z mieszkańcami województwa.

2. Do konsultacji z mieszkańcami województwa stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące konsultacji z mieszkańcami gminy.

3. Sejmik województwa może, w formie uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, ustalać także inne niż uregulowane w przepisach prawa powszechnie obowiązującego na terenie kraju formy udziału mieszkańców w planowaniu i realizacji zadań publicznych, określając jednocześnie szczegółowy tryb postępowania w takich sprawach.”;

8) w art. 13 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Poza sferą użyteczności publicznej województwo może tworzyć spółki prawa handlowego oraz przystępować do nich na zasadach określonych w odrębnej ustawie.”;

9) w art. 14:

a) w ust. 1 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„1. Do zakresu działania województwa należą w szczególności sprawy:”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Województwo określa samodzielnie sposób realizacji zadań własnych, chyba że ustawa stanowi inaczej ze względu na uzasadnioną konieczność zapewnienia jednolitego sposobu realizacji określonego zadania w skali kraju.”;

10) w art. 18:

- a) pkt 10 otrzymuje brzmienie:
 - „10) podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi województwa skwitowania z wykonania zadań”;
 - b) po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:
 - „10a) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do realizacji zadań publicznych o znaczeniu regionalnym nieuregulowanych przez odrębne ustawy oraz określanie sposobu realizacji takich zadań.”;
- 11) w art. 19:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1. Uchwały sejmiku województwa zapadają zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu sejmiku, w głosowaniu imiennym, chyba że przepisy ustaw stanowią inaczej.”;
 - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
 - „1a. Imienne wykazy głosowań radnych wraz ze wskazaniem przedmiotu głosowania podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w ciągu 7 dni od dnia głosowania.”;
 - c) uchyla się ust. 3;
- 12) w art. 20:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3. Zadaniem przewodniczącego sejmiku województwa jest wyłącznie organizowanie pracy sejmiku oraz prowadzenie obrad sejmiku, z zastrzeżeniem ust. 3a. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań wiceprzewodniczącego. W przypadku nieobecności przewodniczącego i niewyznaczenia wiceprzewodniczącego, zadania przewodniczącego wykonuje wiceprzewodniczący najstarszy wiekiem.”;
 - b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
 - „3a. Przewodniczący sejmiku województwa działa w imieniu województwa przed sądem powszechnym w postępowaniu, w którym przeciwnikiem procesowym województwa będzie lub jest aktualny marszałek tego województwa.”;
- 13) po art. 21 dodaje się art. 21a w brzmieniu:

- „Art. 21a. 1. Projekty uchwał sejmiku województwa są podawane do publicznej wiadomości poprzez ich publikację w Biuletynie Informacji Publicznej; statut może określić dodatkowo inny sposób podawania projektów uchwał do publicznej wiadomości.
2. Podanie projektów uchwał do publicznej wiadomości następuje nie później niż w dniu przekazania tych projektów radnym.
3. Każdy może złożyć uwagi do projektu uchwały podanego do publicznej wiadomości. Przewodniczący sejmiku województwa informuje radnych o złożonych uwagach.”;
- 14) w art. 24:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Radny nie może brać udziału w głosowaniu w sejmiku ani w komisji, jeżeli dotyczy ono jego indywidualnego, cywilnoprawnego, majątkowego interesu prawnego.”;
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Na zasadach ustalonych przez sejmik województwa radnemu przysługują diety, zwrot kosztów podróży służbowych, oraz prawo do bezpłatnego udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu.”;
- c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
- „3a. Na zasadach ustalonych przez sejmik województwa radny może być delegowany na szkolenia związane z wykonywaniem mandatu na koszt województwa.”;
- 15) w art. 27 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
- „3. Pracodawcy radnego przysługuje prawo do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwały sejmiku województwa o niewyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.”;
- 16) art. 30 otrzymuje brzmienie:
- „Art.30.1. Sejmik województwa kontroluje działalność zarządu województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.
2. Uprawnienia kontrolne sejmik województwa wykonuje w szczególności za pomocą komisji rewizyjnej.
3. W skład komisji rewizyjnej wchodzi radni, w tym przedstawiciele wszystkich

klubów.

4. Członkostwa w komisji rewizyjnej nie można łączyć z funkcjami marszałka województwa, przewodniczącego i wiceprzewodniczącego sejmiku województwa oraz radnego będącego członkiem zarządu województwa.
5. Sposoby realizacji uprawnień kontrolnych, w szczególności tryb pracy komisji rewizyjnej, określa statut województwa.
6. Klub radnych jest zobowiązany zgłosić swojego przedstawiciela do komisji rewizyjnej w terminie określonym w statucie województwa, pod rygorem pominięcia przedstawiciela klubu w składzie komisji rewizyjnej”;

17) w art. 31 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zarząd województwa jest organem wykonawczym i zarządzającym województwa.”;

18) uchyla się art. 34;

19) w art. 37 ust. 1 – 3 otrzymują brzmienie:

„1. Sejmik województwa może odwołać marszałka województwa jedynie na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu sejmiku.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania.

3. Odwołanie marszałka województwa następuje większością co najmniej 3/5 głosów ustawowego składu sejmiku, w głosowaniu tajnym. Głosowanie w sprawie odwołania sejmik województwa przeprowadza na następnej sesji po tej, na której zgłoszono wniosek o odwołanie, nie wcześniej jednak niż po upływie 1 miesiąca od dnia zgłoszenia wniosku. Jeżeli wniosek o odwołanie marszałka województwa nie uzyskał wymaganej większości głosów, kolejny wniosek o odwołanie może być zgłoszony nie wcześniej niż po upływie 6 miesięcy od poprzedniego głosowania.”;

20) w art. 41:

a) w ust. 2:

- zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„2. Do zadań zarządu województwa należy dbałość o interesy województwa, a w szczególności:”;

- po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) uczestniczenie w obradach sejmiku;”;

b) dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Zarząd województwa przedkłada sejmikowi województwa sprawozdanie z wykonywania zadań, w szczególności z realizacji uchwał sejmiku.

5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje rok kalendarzowy i składane jest w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku objętym sprawozdaniem (roku sprawozdawczym).”;

21) po art. 41 dodaje się art. 41a – 41c w brzmieniu:

„Art. 41a. 1. Komisja rewizyjna opiniuje przedłożone przez zarząd województwa: sprawozdanie z wykonywania przez zarząd województwa zadań organu wykonawczego, sprawozdanie finansowe województwa oraz pod względem merytorycznym sprawozdanie z wykonania budżetu województwa w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. Przed wydaniem opinii w przedmiocie określonym w ust. 1 komisja rewizyjna zasięga opinii poszczególnych stałych komisji sejmiku województwa, a w przypadku jednostek, których sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami musi być zbadane przez biegłego rewidenta, zapoznaje się również z opinią z tego badania.

3. W oparciu o opinię dotyczącą poszczególnych sprawozdań komisja rewizyjna przedkłada sejmikowi województwa w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym opinię w sprawie udzielenia skwitowania zarządowi województwa.

Art. 41b. 1. W terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym sejmik województwa rozpatruje i zatwierdza:

1) sprawozdanie finansowe województwa,

2) sprawozdanie z wykonywania przez zarząd województwa zadań organu wykonawczego województwa określonych w uchwałach sejmiku województwa.

2. Nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku

sprawozdawczym, sejmik województwa podejmuje uchwałę w sprawie skwitowania dla zarządu województwa po zapoznaniu się z:

- 1) sprawozdaniem z wykonywania przez zarząd województwa zadań organu wykonawczego województwa określonych w uchwałach sejmiku województwa;
 - 2) sprawozdaniem z wykonania budżetu województwa;
 - 3) sprawozdaniem finansowym województwa;
 - 4) opinią z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
 - 5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
 - 6) opinią komisji rewizyjnej.
3. Jeżeli w trakcie roku sprawozdawczego doszło do zmiany na stanowisku marszałka województwa, skwitowanie dla każdego z zarządów działających pod przewodnictwem kolejnych marszałków udzielane jest oddzielnie.

Art. 41c. 1. Uchwała w sprawie skwitowania jest podejmowana bezwzględną większością głosów.

2. Uchwała odmawiająca skwitowania musi zawierać szczegółowe wskazanie powodów odmowy udzielenia skwitowania.
3. Jeżeli w głosowaniu bezwzględna większość głosujących sprzeciwiła się podjęciu uchwały w sprawie odmowy skwitowania uznaje się, że podjęta została uchwała udzielająca skwitowania.
4. Regułę z ust. 3 stosuje się odpowiednio do głosowania nad uchwałą w sprawie udzielenia skwitowania, z zastrzeżeniem, że sejmik województwa bezpośrednio później zwykłą większością głosów uzupełnia treść podjętej uchwały o odmowie skwitowania o elementy wskazane w ust. 2.”;

22) w art. 45 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Zarząd województwa w celu wsparcia swoich działań może tworzyć ciała pomocnicze i doradcze oraz określać ich zadania, a także zasady ich powoływania i

działalności, z zastrzeżeniem, że zadania utworzonych ciał nie mogą naruszać kompetencji organów województwa. Uchwała zarządu województwa podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty.”;

23) po art. 60 dodaje się art. 60a w brzmieniu:

„Art. 60a. Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem województwa jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.”;

24) art. 82 otrzymuje brzmienie:

„Art.82.1. W przypadku podjęcia uchwały z naruszeniem prawa organ nadzoru, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia uchwały w trybie określonym w art. 81, kieruje do właściwego w sprawie organu samorządu województwa informację o stwierdzonych naruszeniach prawa. Informacja winna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Organ nadzoru kierując informację, o której mowa w ust. 1, może w formie rozstrzygnięcia nadzorczego wstrzymać wykonanie uchwały.
3. W przypadku istotnego naruszenia prawa, w informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru wstrzymuje wykonanie uchwały lub zarządzenia i wyznacza termin na usunięcie naruszeń prawa, nie dłuższy niż 3 miesiące od doręczenia informacji.
4. W terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o odmowie usunięcia istotnych naruszeń prawa lub od dnia bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru wydaje rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały w całości lub w części.
5. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego.
6. W przypadku otrzymania zawiadomienia o usunięciu istotnych naruszeń prawa terminie, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia informuje właściwy w sprawie organ

samorządu województwa o odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego.

7. W przypadku przedłożenia przez właściwy organ samorządu województwa w terminie, o którym mowa w ust. 3, wyjaśnień, które uzasadniają zmianę kwalifikacji naruszenia prawa, organ nadzoru może odstąpić od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego. O odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego organ nadzoru informuje właściwy w sprawie organ samorządu województwa w terminie 14 dni od przedłożenia przez właściwy organ samorządu województwa wyjaśnień.
8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uchwały o zaskarżeniu rozstrzygnięcia nadzorczego do sądu administracyjnego oraz o złożeniu zawiadomienia lub wniosku do organów ścigania, bezpieczeństwa lub kontroli.”;

25) w art. 82a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały organu samorządu województwa z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.”;

b) uchyla się ust. 2;

26) w art. 82c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 82 ust. 4, organ nadzoru nie może w własnym zakresie wydać rozstrzygnięcia nadzorczego, stwierdzającego nieważność uchwały organu samorządu województwa w całości lub w części. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego.”;

27) art. 84 otrzymuje brzmienie:

„Art.84. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez sejmik województwa Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać sejmik województwa. Rozwiązanie sejmiku województwa równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów samorządu województwa. W przypadku rozwiązania sejmiku województwa Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia

nadzorczego powołuje komisarza, który do czasu wyborów nowych organów samorządu województwa pełni funkcję tych organów.

2. Jeżeli powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się zarząd województwa, wojewoda wzywa sejmik województwa do zastosowania niezbędnych środków, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o rozwiązanie zarządu województwa.
3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego rozwiązuje zarząd województwa oraz powołuje komisarza, który do czasu wyboru nowego zarządu województwa pełni jego funkcję.
4. Zarządzenie nadzorcze, o którym mowa w ust. 1 i 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.”;

28) art. 85 otrzymuje brzmienie:

„Art.85. 1. W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy samorządu województwa, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, może w drodze zarządzenia nadzorczego zawiesić organy samorządu województwa oraz powołać komisarza do pełnienia ich funkcji na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru zarządu województwa przez sejmik województwa nowej kadencji. Zarządzenie nadzorcze podlega natychmiastowemu wykonaniu.

2. Przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda przedstawia organom samorządu województwa zarzuty i wzywa je do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji województwa.”.

Rozdział 6

Zmiany innych ustaw

Art. 42

W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 29 dodaje się art. 29a w brzmieniu:

„Art. 29a. Jednostka samorządu terytorialnego spełniająca warunki określone w art. 28 pozostaje stroną postępowania nawet wówczas, gdy organem orzekającym w tym postępowaniu jest organ tej jednostki, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.”;

2) w art. 229 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) starosty oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 – rada powiatu,”.

Art. 43

W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.⁶⁾) w art. 91d pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) art. 9g ust. 2, art. 29 ust. 1, art. 30a oraz art. 53 ust. 3a i 4 - wykonuje odpowiednio: wójt, burmistrz (prezydent miasta), starosta, zarząd województwa”.

Art. 44

W ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz.U. z 2012 r. poz. 1173 i 1529) w art. 8 ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) marszałka województwa albo starostę – w odniesieniu do przewoźników, wobec których odpowiednio zarząd województwa albo starosta wykonuje uprawnienia z akcji lub udziałów”.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218, Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369, Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572, Nr 97, poz. 800, Nr 213, poz. 1650, Nr 219, poz. 1706, z 2011 r. Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 908 i 1544 oraz z 2013 r. poz. 675..

Art. 45

W ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 260 i 843) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Ustalenie przebiegu istniejących dróg wojewódzkich następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, po zasięgnięciu opinii starostów powiatów, na obszarze których przebiega droga, a w miastach na prawach powiatu – opinii prezydentów miast.;

2) w art. 6a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zaliczenie drogi do kategorii dróg powiatowych następuje w drodze uchwały rady powiatu w porozumieniu z zarządem województwa, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin, na obszarze których przebiega droga, oraz starostów sąsiednich powiatów, a w miastach na prawach powiatu – opinii prezydentów miast.;

3) art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwego starosty.”;

4) w art. 19:

a) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) powiatowych – starosta”;

b) w art. 19 po ust. 4 dodaje się ust. 5a – 5g w brzmieniu:

„5a. Drogi leżące w granicach miasta nie posiadającego praw powiatu mogą zostać przekazane w zarząd miasta na wniosek burmistrza (prezydenta miasta), w którym określa się odcinki dróg, o przekazanie których chodzi, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio.

5b. Przekazanie, o którym mowa w ust. 5a następuje w drodze porozumienia.

5c. W przypadku odmowy zawarcia porozumienia przez dotychczasowego zarządcę drogi, na wniosek burmistrza (prezydenta miasta) spór może zostać skierowany do mediacji, a jeśli to nie przyniesie efektu – do arbitrażu.

5d. Do arbitrażu, o którym mowa w ust. 5c stosuje się odpowiednio przepisy części piątej ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁷⁾)

5e. Burmistrz (prezydent miasta) może przejąć zarządzanie wszystkimi drogami leżącymi w granicach miasta nie mającego praw powiatu bez zgody dotychczasowych zarządców, jeżeli przejmuje zarządzanie całą siecią drogową bez roszczeń finansowych wobec dotychczasowych zarządców.

5f. Przepis ust. 5e nie ma zastosowania do autostrad i dróg ekspresowych.

5g. Zarządcą drogi może być także zespół współpracy terytorialnej.”;

5) w art. 21 ust. 1 wyrazy „i ust. 5” zastępuje się wyrazami „oraz ust. 5 i 5a”.

Art. 46

W ustawie z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 710) po art. 8 dodaje się art. 8a-8e w brzmieniu:

„Art. 8a. 1. W powiatach mogą być tworzone powiatowe konferencje rozwoju gospodarczego.

2. Zadaniem powiatowych konferencji rozwoju gospodarczego jest stworzenie

⁷⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 1965 r. Nr 15. poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82, Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i poz. 1193, Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368, Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, , Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939, Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356, Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205, Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656, Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378, Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i poz. 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395, Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435, z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807, Nr 144, poz. 854, Nr 149, poz. 887, Nr 224, poz. 1342, Nr 233, poz. 1381, Nr 234, poz. 1391, z 2012 r. poz. 908, 1445 i 1529 oraz z 2013 r. poz. 403.

platformy współpracy między lokalną administracją samorządową a podmiotami gospodarczymi mającej na celu wspieranie rozwoju gospodarczego.

3. Uprawnionymi do udziału w powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego są:
 - 1) przedstawiciel każdej izby gospodarczej zrzeszającej co najmniej 30 przedsiębiorców mających siedzibę na terenie danego powiatu;
 - 2) przedstawiciel każdej izby rzemieślniczej zrzeszającej co najmniej 30 rzemieślników prowadzących działalność na terenie danego powiatu;
 - 3) przedstawiciel właściwej powiatowej rady izby rolniczej;
 - 4) przedstawiciel każdego przedsiębiorcy zlokalizowanego na terenie powiatu i zatrudniającego co najmniej 250 pracowników;
 - 5) dwóch przedstawicieli podmiotów gospodarczych niezrzeszonych w podmiotach wymienionych w pkt 1-3 i niespełniających warunków określonych w pkt 4 – jeżeli zostali wybrani na otwartym zebraniu tych podmiotów, a informacja o zebraniu była publicznie dostępna co najmniej na dwa tygodnie przed wyznaczonym terminem spotkania.
4. Powiatowa konferencja rozwoju gospodarczego musi liczyć co najmniej 5 uprawnionych.

- Art. 8b. 1. Uchwałę o utworzeniu powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego podejmuje jednogłośnie co najmniej pięciu uprawnionych, o których mowa w art. 8a ust. 3.
- 2 Uprawnieni mogą bez ograniczeń przystępować do powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego i rezygnować z uczestnictwa w niej.
 3. Informacja o utworzeniu powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego jest składana staroście.
 4. Informacja, o której mowa w ust. 3, zawiera dokumenty potwierdzające, że podmioty tworzące powiatową konferencję rozwoju gospodarczego są uprawnionymi w rozumieniu art. 8a ust. 3.
 5. Powiatowa konferencja rozwoju gospodarczego jest obowiązana przedkładać staroście raz na dwa lata dokumenty, o których mowa w ust. 4 pod rygorem

uznania konferencji za rozwiązana.

Art. 8c. 1. Powiatowa konferencja rozwoju gospodarczego wybiera swoje prezydium.

2. Powiatowa konferencja rozwoju gospodarczego pracuje na posiedzeniach, na które mogą być zapraszane osoby spoza jej grona.
3. Szczegółowy tryb pracy określa samodzielnie powiatowa konferencja rozwoju gospodarczego.
4. Koszty funkcjonowania powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego ponoszą podmioty w niej uczestniczące.

Art. 8d. 1. Powiatowa konferencja rozwoju gospodarczego opiniuje:

- 1) projekty uchwał budżetowych powiatu i gmin wchodzących w jego skład;
 - 2) projekty uchwał w sprawach podatków i opłat lokalnych opracowywane przez gminy wchodzące w skład powiatu;
 - 3) projekty studium kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowywane przez gminy wchodzące w skład powiatu;
 - 4) projekty strategii rozwoju powiatu i gmin wchodzących w jego skład.
2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 nie rozciąga się na projekty uchwał dotyczących zmian w budżecie.
 3. Projekty, o których mowa w ust. 1, są przedkładane powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego przez odpowiednie organy w terminie umożliwiającym wyrażenie opinii.
 4. Brak wyrażenia opinii przez powiatową konferencję rozwoju gospodarczego w terminie dwóch tygodni od dnia otrzymania projektu uchwały uznaje się za wyrażenie opinii pozytywnej.

Art. 8e. 1. Przepisy art. 8a – 8e stosuje się odpowiednio do miast na prawach powiatu z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeśli powiat ma siedzibę na terenie miasta na prawach powiatu możliwe jest jedynie utworzenie powiatowej konferencji rozwoju gospodarczego obejmującej teren powiatu i miasta na prawach powiatu.”.

Art. 47

W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 686) w art. 8a po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Rada gminy, rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz w roku rozpatrują informację wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska informuje wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starostę i zarząd województwa o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu.”.

Art. 48

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.⁸⁾) w art. 21 w ust. 1 po pkt 17 dodaje się pkt 17a w brzmieniu:

„17a) przychody osób wykonujących czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich, uzyskane z tytułu uczestnictwa w szkoleniach związanych z pełnieniem tych obowiązków, do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł;”.

Art. 49

W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.⁹⁾) w art. 5c pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) art. 5 ust. 7, art. 36 ust. 2, art. 36a ust. 1, 4-6, 10, 12 i 14, art. 38 ust. 1, art. 39 ust. 4a i 5, art. 62 ust. 6 oraz art. 71c ust. 1 - wykonuje odpowiednio: wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, zarząd województwa”.

Art. 50

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 18 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 362, poz. 596, poz. 769, poz. 1278, poz. 1342, poz. 1529 i poz. 1540 oraz z 2013 r. poz. 21.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2004 r. , Nr 273, poz. 2703, Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400, Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532, Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280, Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370, Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241, Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857, Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1206, z 2012 r. poz. 941, 979 oraz z 2013 r. poz. 87.

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr. 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr

- „1) darowizn przekazanych na cele określone w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organizacjom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 tej ustawy, lub równoważnym organizacjom, określonym w przepisach regulujących działalność pożytku publicznego, obowiązujących w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, prowadzącym działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, realizującym te cele oraz darowizn przekazanych na finansowanie inicjatyw lokalnych - łącznie do wysokości nieprzekraczającej 10% dochodu, o którym mowa w art. 7 ust. 3 albo w art. 7a ust. 1,”.

Art. 51

W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 1113) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 2 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
„5a) zespołów współpracy terytorialnej,”;
- 2) po art. 9a dodaje się art. 9b w brzmieniu:
„Art.9b. Izby kontrolują pod względem legalności, w szczególności poprawności rachunkowej i formalnej roczne sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego i udzielają na tej podstawie absolutorium organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego”;
- 3) w art. 11 w ust. 1 uchyla się pkt 6;
- 4) w art. 13:
 - a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) wydawanie opinii o przedkładanych przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów i zarządy województw informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze,
 - b) uchyla się pkt 5 i 8;
- 5) w art. 18 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

- „1a) zatwierdzanie i odmowa zatwierdzenia sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego ze względu na naruszenie kryterium legalności;
 - 1b) udzielanie i odmowa udzielenia absolutorium organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego.”;
- 6) w art. 19 uchyla się ust. 3;
 - 7) w art. 21 uchyla się ust. 2 i 3.

Art. 52

W ustawie z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz.U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Poza sferą użyteczności publicznej gmina może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich, jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) istnieją niezaspokojone potrzeby wspólnoty samorządowej na rynku lokalnym;
 - 2) występujące w gminie bezrobocie w znacznym stopniu wpływa ujemnie na poziom życia wspólnoty samorządowej, a zastosowanie innych działań i wynikających z obowiązujących przepisów środków prawnych nie doprowadziło do aktywizacji gospodarczej, a w szczególności do znacznego ożywienia rynku lokalnego lub trwałego ograniczenia bezrobocia.
2. Poza sferą użyteczności publicznej jednostka samorządu terytorialnego może tworzyć spółki prawa handlowego i przystępować do nich, jeżeli spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:
- 1) objęcie udziałów lub akcji następuje w zamian za wniesienie nieodpłatnie nabytego mienia;
 - 2) spółka zajmuje się czynnościami bankowymi;
 - 3) spółka zajmuje się działalnością doradczą, promocyjną, edukacyjną lub wydawniczą na rzecz samorządu terytorialnego;
 - 4) spółka jest klubem sportowym;
 - 5) utworzenie lub przystąpienie do spółki następuje w związku z realizacją

przyjętej przez właściwy organ stanowiący strategii rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego.

3. Jednostka samorządu terytorialnego może być współnikiem spółki kapitałowej jeśli udziały lub akcje tej spółki nabyła w drodze darowizny, spadku lub zapisu.
4. Jednostka samorządu terytorialnego może być członkiem towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.”.

Art. 53

W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137 i 1448) w art. 10 po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, marszałek województwa oraz starosta mogą powierzyć wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) w drodze porozumienia zarządzanie ruchem odpowiednio na drogach: krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.”.

Art. 54

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. z 2012 r. poz. 642 i 908) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 20 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Biblioteka publiczna, której organizatorem jest powiat lub miasto na prawach powiatu, działająca w mieście będącym siedzibą samorządu województwa, może wykonywać zadania, o których mowa w ust. 1, na podstawie porozumienia zarządu województwa ze starostą lub organem wykonawczym miasta na prawach powiatu. Porozumienie w szczególności określa wielkość środków finansowych, które wnoszą strony porozumienia, niezbędnych do prowadzenia działalności przez bibliotekę.”;

- 2) w art. 20a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Biblioteka publiczna, której organizatorem jest gmina działająca w mieście będącym siedzibą samorządu powiatowego, może wykonywać zadania, o których mowa w ust. 1, na podstawie porozumienia starosty z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta). Porozumienie powinno zawierać ustalenia określone w art. 20 ust. 2.”.

Art. 55

W ustawie z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U. Nr 102, poz. 643,

z późn. zm.¹¹⁾) w art. 39 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli wydanie orzeczenia o akcie normatywnym, który utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia, jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw lub akt ten miał poważne skutki dla finansów publicznych.”.

Art. 56

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, z późn. zm.¹²⁾) w art. 2 pkt 6a otrzymuje brzmienie:

„6a) starostów, zastępców starostów, skarbników powiatów, sekretarzy powiatów, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, osoby zarządzające i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty;”.

Art. 57

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.¹³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 25b otrzymuje brzmienie:

„Art.25b. Powiatowym zasobem nieruchomości gospodaruje starosta. Przepisy art. 25 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio”;

2) po art. 56 dodaje się art. 56a w brzmieniu:

„Art. 56a. Jednostka samorządu terytorialnego może przenosić na rzecz własnych osób prawnych i własnych jednostek organizacyjnych prawo własności nieruchomości albo oddawać im nieruchomość gruntową w użytkowanie

¹¹⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 552, Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 178, poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 675, Nr 143, poz. 963, Nr 155, poz. 1043, Nr 197, poz. 1307, Nr 200, poz. 1323, z 2011 r. Nr 64, poz. 341, Nr 106, poz. 622, Nr 115, poz. 673, Nr 129, poz. 732, Nr 130, poz. 762, Nr 135, poz. 789, Nr 163, poz. 981, Nr 187, poz. 1110, Nr 224, poz. 1337 oraz z 2012 r. poz. 908, 951, 1256, 1429 i 1529.

wieczyste.”

3) w art. 97:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadkach, o których mowa w art. 95 pkt 3-5, podziału nieruchomości można dokonać z urzędu albo na wniosek odpowiednio starosty, wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej, starosty działającego jako organ wykonawczy powiatu albo zarządu województwa.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Podziału nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, powiatu lub województwa można dokonać z urzędu, po zasięgnięciu opinii odpowiednio starosty, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, starosty działającego jako organ wykonawczy powiatu lub zarządu województwa.”.

Art. 58

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 743) w art. 6 w ust. 1:

1) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) zasadniczego podziału terytorialnego państwa i podziałów terytorialnych ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespołonej oraz rejestru podziałów terytorialnych państwa;”

2) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) nazw jednostek osadniczych i obiektów fizjograficznych;”.

Art. 59

W ustawie z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172, z późn. zm.¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) teksty jednolite aktów wymienionych w pkt 1 i 2;”;

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 1172, poz. 676 i Nr 232, poz. 1378.

2) w art. 16 w ust. 3 w pkt 3 końcową kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) aktów prawa miejscowego stanowiących przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego – przewodniczący tego organu stanowiącego.”.

Art. 60

W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. z 2013 r. poz. 706) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) w sprawie samoopodatkowania się mieszkańców na cele publiczne mieszczące się w zakresie zadań i kompetencji organów właściwej jednostki samorządu terytorialnego.”;

b) w ust. 2 uchyla się pkt 2.

2) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. 1. Referendum przeprowadza się, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 1, z inicjatywy organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, lub na wniosek co najmniej:

1) 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu,

2) 5% uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa.

2. Organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego może w drodze uchwały ustalić progi procentowe niższe niż określone w ust. 1.

3. Uchwała, o której mowa w ust. 2, jest aktem prawa miejscowego i wchodzi w życie nie wcześniej niż po upływie miesiąca od dnia jej ogłoszenia.”;

3) w art. 5 ust. 1c otrzymuje brzmienie:

„1c. Uchwała rady gminy o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta (burmistrza, prezydenta miasta) podejmowana jest w trybie art. 28b ustawy, o której mowa w art. 6 pkt 1.”;

4) w art. 9:

a) po ust.1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Uchwała, o której mowa w ust. 1, podejmowana jest z własnej inicjatywy organu

stanowiącego lub na wniosek organu wykonawczego.

- 1b. Wniosek organu wykonawczego o podjęcie uchwały w sprawie przeprowadzenia referendum jest rozpatrywany w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia.”,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3. W przypadku, gdy przedmiotem referendum lokalnego jest samoopodatkowanie się mieszkańców na cele publiczne, uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego wskazuje również konkretny cel lub cele oraz szczegółowo określa projektowane zasady samoopodatkowania a także ustala okres, na jaki samoopodatkowanie ma być wprowadzone, z uwzględnieniem przepisu art. 16a ust. 3.”;
- 5) w art. 11 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) grupa co najmniej 15 mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego, którym przysługuje prawo wybierania do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, a w odniesieniu do referendum gminnego – także pięciu mieszkańców gminy, którym przysługuje prawo wybierania do rady gminy,”;
- 6) w art. 12 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) jeżeli inicjatorem referendum jest grupa mieszkańców – nazwiska, imiona, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL wszystkich członków grupy oraz wskazanie osoby będącej jej pełnomocnikiem,”;
- 7) w art. 14 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) nazwiska i imiona członków grupy oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, jeżeli inicjatorem referendum jest grupa mieszkańców”;
- 8) po art. 16 dodaje się art. 16a w brzmieniu:
 - „Art. 16a. 1. Przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego, a w gminie wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 14 dni od dnia przyjęcia wniosku, o którym mowa w art. 15, sporządza analizę skutków finansowych realizacji ewentualnego rozstrzygającego wyniku referendum.
 2. Jeżeli realizacja rozstrzygającego wyniku referendum spowodowałaby znaczną stratę finansową lub będzie niemożliwa ze względu na brak środków finansowych, na żądanie organu wykonawczego jednocześnie z referendum

na wniosek mieszkańców przeprowadza się referendum w sprawie samoopodatkowania.

3. Skala samoopodatkowania musi być tak ustalona, by uzyskane z tego źródła dochody nie były wyższe niż odpowiednio: przewidywana konieczna do poniesienia strata finansowa wynikająca z realizacji ewentualnego rozstrzygającego wyniku referendum lub przewidywane wydatki konieczne do realizacji ewentualnego rozstrzygającego wyniku referendum.”;

9) po tytule rozdziału 8 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

„Art. 48a. W jednym dniu, przy wykorzystaniu tych samych terytorialnych i obwodowych komisji do spraw referendum może być przeprowadzone kilka referendów przeprowadzanych z inicjatywy organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego lub na wniosek mieszkańców w sprawach innych niż odwołanie organu jednostki samorządu terytorialnego.”;

10) art. 55 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 55. 1. Referendum jest ważne niezależnie od liczby uczestniczących w nim osób, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego pochodzącego z wyborów bezpośrednich jest ważne w przypadku, gdy wzięło w nim udział nie mniej osób, niż wzięło udział w wyborze tego organu.
 3. Referendum w sprawie samoopodatkowania jest ważne w przypadku, gdy wzięło w nim udział co najmniej 30% mieszkańców uprawnionych do głosowania”;

11) art. 59 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Po sporządzeniu protokołu obwodowa komisja podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości wyniki głosowania poprzez wywieszenie w swojej siedzibie, w miejscu łatwo dostępnym dla mieszkańców, jednego z egzemplarzy protokołu głosowania w obwodzie.”;

12) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art.65. 1. Jeżeli referendum zakończy się wynikiem rozstrzygającym w sprawie poddanej pod referendum, właściwy organ jednostki samorządu

terytorialnego niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia wyników referendum, podejmuje czynności w celu realizacji wyniku referendum zgodnie z jego rozstrzygnięciem, w szczególności przez wydanie odpowiednich aktów normatywnych, bądź podjęcie innych działań, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Jeżeli przeprowadzone zostało referendum w sprawie samoopodatkowania na pokrycie kosztów realizacji rozstrzygającego wyniku referendum przeprowadzonego na wniosek mieszkańców, organy jednostki samorządu terytorialnego są obowiązane podjąć czynności w celu realizacji rozstrzygającego wyniku referendum przeprowadzonego na wniosek mieszkańców tylko wówczas, gdy nastąpiło pozytywne rozstrzygnięcie w referendum w przedmiocie samoopodatkowania.
3. Organy jednostki samorządu terytorialnego nie mogą podejmować działań sprzecznych z rozstrzygającym wynikiem referendum w terminie 2 lat od dnia ogłoszenia wyników referendum, jednak nie dłużej niż do końca kadencji, chyba że działania takie są konieczne w związku ze zmianą przepisów prawa.
4. Jeżeli referendum przeprowadzone na wniosek mieszkańców zakończyło się wynikiem rozstrzygającym, kolejne referendum na wniosek mieszkańców w tej samej sprawie nie może być przeprowadzone w tej samej kadencji organów jednostki samorządu terytorialnego przed upływem 2 lat od dnia ogłoszenia wyników referendum.”;

13) w art. 67 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

- „3. Jeżeli w ważnym referendum o odwołanie wójta (burmistrza, prezydenta miasta), przeprowadzonym na wniosek rady gminy, przeciwko odwołaniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oddano więcej niż połowę ważnych głosów, działalność rady gminy ulega zakończeniu z mocy prawa.”.

Art. 61

W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi po art. 33 dodaje się art. 33a w brzmieniu:

„Art. 33a. Jednostka samorządu terytorialnego może być stroną lub uczestnikiem postępowania na prawach strony także w przypadkach, gdy organ tej jednostki był organem orzekającym w poprzedzającym postępowaniu administracyjnym.”.

Art. 62

W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2012 r. poz. 647, z późn. zm.¹⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Opracowywanie projektów planów zagospodarowania przestrzennego województwa, ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru zespołu współpracy terytorialnej, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest projektowaniem zagospodarowania przestrzennego, odpowiednio w skali regionalnej i lokalnej, w rozumieniu art. 2 ust. 3 oraz art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, z późn. zm.¹⁶⁾).”;

2) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. 1. Rozstrzygnięcia wójta, burmistrza, prezydenta miasta albo marszałka województwa o nieuwzględnieniu odpowiednio wniosków dotyczących studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uwag dotyczących projektu tego studium, wniosków dotyczących miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, uwag dotyczących projektu tego planu albo wniosków dotyczących planu zagospodarowania przestrzennego województwa - nie podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Sz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 21 i 405.

¹⁶⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 221, Nr 153, poz. 1271, Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, Nr 190, poz. 1864, z 2004 r. Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 150, poz. 1247, z 2008 r. Nr 210, poz. 1321, z 2010 r. Nr 200, poz. 1326, z 2012 r. poz. 951.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do rozstrzygnięć organów zespołów współpracy terytorialnej dotyczących studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru zespołu.”;
- 3) w art. 8:
- a) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:
„5a. Komisję urbanistyczną może także powołać zgromadzenie zespołu współpracy terytorialnej jako organ doradczy dyrektora wykonawczego w pracach nad studium ramowym uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Komisja ta może działać także na rzecz gmin i powiatów należących do zespołu lub sąsiadujących z nim, z uwzględnieniem przepisu ust. 5, który wtedy stosuje się odpowiednio.”;
 - b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:
„6. Organy doradcze, o których mowa w ust. 1 oraz w ust. 3, 5 i 5a, składają się z osób o wykształceniu i przygotowaniu fachowym związanym bezpośrednio z teorią i praktyką planowania przestrzennego, w tym co najmniej w połowie z osób rekomendowanych przez branżowe stowarzyszenia i samorządy zawodowe.”;
- 4) w art. 9 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem, a także ustalenia ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru zespołu współpracy terytorialnej zwanego dalej studium ramowym – jeżeli obowiązuje.”;
- 5) w art. 11 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) sporządza projekt studium rozpatrując wnioski, o których mowa w pkt 1, uwzględniając ustalenia studium ramowego, jeżeli obowiązuje, a także planu zagospodarowania przestrzennego województwa; w przypadku braku planu

zagospodarowania przestrzennego województwa lub niewprowadzenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa zadań rządowych, uwzględnia ustalenia programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;”;

6) po art. 13 dodaje się art. 13a w brzmieniu:

„Art. 13a. 1. Zespół współpracy terytorialnej sporządza studium ramowe dla całego obszaru zespołu, uwzględniając uwarunkowania istotne z punktu widzenia obszaru jako całości.

2. Studium ramowe określa w szczególności:

- 1) zasady i obszary rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym rozmieszczenie dróg publicznych, mających znaczenie dla całości obszaru zespołu wraz z określeniem ich kategorii i klas, o których mowa w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych;
 - 2) zasady i obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ponadregionalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, mających znaczenie dla całości obszaru zespołu, w szczególności w odniesieniu do sposobów realizacji infrastruktury technicznej;
 - 3) ustalenia wynikające z zasad rozwoju i ochrony obszarów, o których mowa w pkt 1 i 2, położonych w granicach obszaru zespołu.
3. Ustalenia studium ramowego obejmują jedynie sprawy, co do których dokonanie przesądzeń w skali całego obszaru zespołu jest niezbędne dla właściwego ukierunkowania polityki przestrzennej gmin należących do zespołu, ze względu na spójność przestrzenną i społeczno-gospodarczą tego obszaru.
4. Ustalenia, o których mowa w ust. 2 pkt 3, są wiążące dla wójta, burmistrza albo prezydenta miasta przy sporządzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych

planów zagospodarowania przestrzennego.

5. W przypadku ustania członkostwa jednostki samorządu terytorialnego w zespole studium ramowe zachowuje moc na obszarze tej jednostki do czasu uchwalenia lub zmiany studium kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego tej jednostki.
6. W przypadku rozwiązania zespołu studium ramowe zachowuje moc na obszarze poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego do czasu uchwalenia lub zmiany studium kierunków i uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego tych jednostek.
7. Studium ramowe nie jest aktem prawa miejscowego.”
8. Do studium ramowego stosuje się odpowiednio przepisy art. 11 – 13, 23 –30 i 32 – 33.”

7) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt planu miejscowego, zawierający część tekstową i graficzną, zgodnie z zapisami studium oraz, jeżeli obowiązuje, studium ramowego, a także z przepisami odrębnymi, odnoszącymi się do obszaru objętego planem.”;

8) w art. 17 w pkt 6 lit. b tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:

„- wojewodą, zarządem województwa, starostą w zakresie odpowiednich zadań rządowych i samorządowych”;

9) w art. 20 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Plan miejscowy uchwała rada gminy, po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium oraz, jeżeli obowiązuje, studium ramowego, rozstrzygając jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu planu oraz sposobie realizacji, zapisanych w planie, inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, które należą do zadań własnych gminy, oraz zasadach ich finansowania, zgodnie z przepisami o finansach publicznych. Część tekstowa planu stanowi treść uchwały, część graficzna oraz wymagane rozstrzygnięcia stanowią załączniki do uchwały.”;

10) w art. 21 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) budżet zespołu – jeżeli jest on w całości lub części bezpośrednią konsekwencją zamiaru realizacji przez zespół inwestycji celu publicznego;”;

11) w art. 32 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przy podejmowaniu uchwały, o której mowa w ust. 2, rada gminy bierze pod uwagę w szczególności zgodność studium albo planu miejscowego z wymogami wynikającymi z przepisów art. 10 ust. 1 i 2, art. 15 oraz art. 16 ust. 1 oraz studium ramowego, jeżeli obowiązuje.”;

12) w art. 39 uchyla się ust. 6.

Art. 63

W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.¹⁷⁾) w art. 9o w ust. 3 w pkt 4 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) – w odniesieniu do ochrony samorządowych obiektów infrastruktury.”.

Art. 64

W ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 687) w art. 11b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściwy zarządca drogi składa wniosek, o którym mowa w art. 11a ust. 1, po uzyskaniu opinii właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”.

Art. 65

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie rozdział 2a w dziale II otrzymuje brzmienie:

„Rozdział 2a

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1374, z 2008 r. Nr 59, poz. 359, Nr 144, poz. 902, Nr 206, poz. 1289, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 1, poz. 3, Nr 18, poz. 97, Nr 19, poz. 100, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 966, Nr 157, poz. 1241, Nr 214, poz. 1658, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 102, poz. 586, Nr 106, poz. 622, Nr 187, poz. 1113, Nr 205, poz. 1209, Nr 227, poz. 1367, Nr 230, poz. 1372, Nr 233, poz. 1381 oraz z 2012 r. poz. 460 i 951 oraz z 2013 r. poz. 628.

Inicjatywa lokalna

Art.19b. 1. W ramach inicjatywy lokalnej mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego lub inne zainteresowane osoby działając w formie komitetu aktywności lokalnej, stowarzyszenia aktywności lokalnej, bądź za pośrednictwem organizacji pozarządowych, lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 mogą złożyć wnioski o realizację zadania publicznego do jednostki samorządu terytorialnego, zwanego dalej w niniejszym rozdziale „wnioskiem”, w zakresie:

- 1) działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 13, obejmującej w szczególności budowę, rozbudowę lub remont dróg, kanalizacji, sieci wodociągowej, budynków oraz obiektów architektury stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) działalności, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3, 4, 5, 16 i 27;
- 3) edukacji, oświaty i wychowania, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 14;
- 4) działalności w sferze kultury fizycznej i turystyki, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 17 i 19;
- 5) ochrony przyrody, w tym zieleni w miastach i wsiach, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 18;
- 6) porządku i bezpieczeństwa publicznego, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 20.

2. Wniosek jest rozpatrywany w terminie wynikającym z uchwały, o której mowa w art. 19d ust. 1, a jeśli uchwała taka nie została podjęta – w terminie wynikającym z Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art.19c. 1. Gminy i powiaty corocznie mogą zabezpieczyć, w formie rezerwy celowej, w swoich budżetach środki na dofinansowanie tych inicjatyw lokalnych, o których mowa w art. 19b ust. 1 pkt 1 i 5, które polegają na realizacji inwestycji lub prac remontowych.

2. Dofinansowanie inicjatywy lokalnej następuje poprzez udzielenie wnioskodawcom dotacji na podstawie umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej.
3. Rezerwy, o której mowa w ust. 1, nie uwzględnia się przy obliczaniu – ustalonego przez prawo finansów publicznych – dopuszczalnego limitu wysokości rezerw

celowych budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

4. Wysokość tworzonej rezerwy, o której mowa w ust. 1, nie może być mniejsza niż niewydatkowana w roku poprzedzającym kwota rezerwy.

Art.19d. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w formie uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego określa:

- 1) tryb składania i rozpatrywania wniosków;
- 2) szczegółowe kryteria oceny wniosków uwzględniające w szczególności wkład pracy społecznej w realizację inicjatywy lokalnej;
- 3) kryteria przyznawania dotacji na realizację zadania publicznego w formie inicjatywy lokalnej.

2. Wśród kryteriów, o których mowa w ust. 1 pkt 3, uwzględnia się w szczególności:

- 1) wartość zadeklarowanych przez wnioskodawców świadczeń w formie pieniężnej lub niepieniężnej, przy czym wartość ta nie może być mniejsza niż połowa środków niezbędnych do realizacji danego zadania;
- 2) opinię organu stanowiącego właściwej miejscowo ze względu na miejsce realizacji inicjatywy lokalnej jednostki pomocniczej gminy.

3. W uchwale, o której mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może określić zasady wydatkowania dotacji na realizację zadania publicznego w formie inicjatywy lokalnej.

Art.19e. 1. Organ wykonawczy danej jednostki samorządu terytorialnego informuje o możliwości składania wniosków o realizację zadania publicznego w formie inicjatywy lokalnej, terminie i trybie składania tych wniosków, kryteriach ich oceny, kryteriach przyznawania dotacji na realizację zadania publicznego w formie inicjatywy lokalnej oraz wysokości środków zabezpieczonych w budżecie danego roku na dofinansowanie inicjatyw lokalnych.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zamieszczania jest w Biuletynie Informacji Publicznej oraz ogłaszana w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie w ciągu miesiąca od dnia uchwalenia uchwały budżetowej.

Art.19f. 1. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, dokonując oceny

wniosku, bierze pod uwagę kryteria, o których mowa w art. 19d ust. 1 pkt 3.

2. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego na podstawie kryteriów, o których mowa w art. 19d ust. 1 pkt 3, przy pomocy powołanej przez siebie komisji, ustala realizacja których z zaproponowanych inicjatyw lokalnych otrzyma dofinansowanie z budżetu tej jednostki samorządu terytorialnego.
3. W skład komisji, o której mowa w ust. 2, nie mogą wchodzić pracownicy aparatu pomocniczego organu wykonawczego danej jednostki samorządu terytorialnego w liczbie większej niż połowa składu komisji.
4. Dotacja na dofinansowanie inicjatywy lokalnej nie może przekraczać wyrażonej w złotych równowartości kwoty 100.000 euro.
5. Łączna kwota środków finansowych przekazanych danemu podmiotowi na realizację inicjatyw lokalnych w danej jednostce samorządu terytorialnego, w danym roku kalendarzowym, nie może przekroczyć wyrażonej w złotych równowartości kwoty 100.000 euro.
6. Do dokonania przeliczeń, o których mowa w ust. 3 i 4, stosuje się średni kurs złotego w stosunku do euro, o którym mowa w art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 907).
7. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego bezzwłocznie informuje wnioskodawców o wynikach oceny wniosków oraz ustaleniach realizacja których z zaproponowanych inicjatyw lokalnych otrzyma dofinansowanie z budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego. Informacja ta jest zamieszczana również w Biuletynie Informacji Publicznej.
8. W przypadku naruszenia przez organ wykonawczy w toku działań, o których mowa w ust. 1 i 2, kryteriów oceny wnioskodawcom przysługuje, w terminie 30 dni od dnia otrzymania informacji o dokonanych rozstrzygnięciach, prawo zwrócenia się do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego o ponowną ocenę wniosku. Rozstrzygnięcie organu stanowiącego jest ostateczne.

Art.19g. 1. Po uwzględnieniu wniosku, o którym mowa w art. 19b ust. 1, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego zawiera w formie pisemnej pod rygorem

nieważności, na czas określony, umowę o wykonanie inicjatywy lokalnej.

2. Zobowiązanie wnioskodawcy może polegać na świadczeniu pracy społecznej, na świadczeniach pieniężnych lub rzeczowych.
3. Jeśli dana inicjatywa lokalna otrzymuje dofinansowanie z budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego, umowa, o której mowa w ust. 1, określa zasady rozliczenia dotacji.
4. Jeżeli w wyniku realizacji inicjatywy lokalnej powstaje trwały element infrastruktury służącej zaspokajaniu zbiorowych potrzeb lokalnej wspólnoty samorządowej, umowa, o której mowa w ust. 1, musi określać sposób jego przekazania na własność danej jednostki samorządu lokalnego.

Art.19h. Jeżeli realizacja inicjatywy lokalnej wymaga uprzedniego wykonania przez wnioskodawców określonych działań, w szczególności zebrania odpowiednich środków finansowych, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego zawiera z wnioskodawcą umowę przedwstępną.

Art.19i. 1. Na wniosek wnioskodawcy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego udziela wnioskodawcy pomocy przy opracowaniu dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia inicjatywy lokalnej, w tym harmonogramu i kosztorysu.

2. Jednostka samorządu terytorialnego może udostępnić wnioskodawcy rzeczy konieczne do wykonania inicjatywy lokalnej.

Art. 19j.1. W zakresie nieuregulowanym w ustawie, do umowy o wykonanie inicjatywy lokalnej stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.¹⁸⁾).

¹⁸⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99; z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388, Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983, Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733; Nr 130, poz. 1450, Nr 145, poz. 1638 z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592, Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804, Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316, Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557, Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431, Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662, Nr 131, poz. 1075, z 2010 Nr 40, poz. 222, Nr 155, poz. 1037 oraz z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 85, poz. 458 i Nr 230, poz. 1370.

2. Przy realizacji inicjatywy lokalnej polegającej na realizacji inwestycji lub prac remontowych nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.
3. Dotacja otrzymana przez wnioskodawców na realizację inicjatywy lokalnej nie może zostać wydatkowana na:
 - 1) zakup towarów lub usług od osób będących członkami podmiotu realizującego inicjatywę lokalną lub ich krewnych do drugiego stopnia włącznie i powinowatych do drugiego stopnia włącznie;
 - 2) zakup towarów lub usług od osób będących członkami organu zarządzającego podmiotu realizującego inicjatywę lokalną lub ich krewnych do drugiego stopnia włącznie i powinowatych do drugiego stopnia włącznie.”.

Art. 66

W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2013 r. Nr 907) w art. 174 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) mandatem radnego, mandatem wójta (burmistrza, prezydenta miasta), funkcją starosty oraz z członkostwem w zarządzie województwa”.

Art. 67

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182 i 509) w art. 112:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Starosta zatrudnia kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, o których mowa w ust. 8, zgodnie z wymogami określonymi w art. 122 ust. 1, po zasięgnięciu opinii kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie lub kierownika ośrodka pomocy społecznej w mieście na prawach powiatu.”;

b) ust. 7a otrzymuje brzmienie:

„7a. Pracownikom podlegającym przepisom ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, starosta powierza stanowiska kierowników placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych zgodnie z wymogami art. 122 ust. 1 oraz wymogami określonymi na podstawie art. 81 ust. 10 pkt 6 oraz art.

83 ust. 11, po zasięgnięciu opinii kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.”.

Art. 68

W ustawie z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz.U. Nr 90, poz. 759) w art. 19 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jednym z wójtów (burmistrzów, prezydentów miasta), jednym ze starostów lub członkami zarządu województwa.”.

Art. 69

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz.U. z 2012 r. poz. 83) w art. 3 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta albo zarząd województwa - odpowiednio w przypadku nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego”.

Art. 70

W ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.¹⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Politykę rozwoju prowadzą:

- 1) Rada Ministrów;
- 2) samorząd województwa;
- 3) samorząd powiatowy i gminny, z uwzględnieniem ust. 2.

2. Politykę rozwoju prowadzą także zespoły współpracy terytorialnej, o których mowa w ustawie współdziałaniu w samorządzie terytorialnym na rzecz rozwoju lokalnego i regionalnego oraz o zmianie niektórych ustaw.

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2011 r. Nr 279, poz. 1644 oraz z 2012 r. poz. 1237.

3. Ilekroć w ustawie niniejszej mówi się o jednostkach samorządu lokalnego albo o samorządzie gminnym lub powiatowym, albo o strategiach ich rozwoju, rozumie się przez to także zespoły współpracy terytorialnej oraz strategie ich rozwoju.”;

2) w art. 6:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Projekty strategii rozwoju opracowywane przez jednostki samorządu lokalnego podlegają konsultacjom z właściwym samorządem województwa.

1b. Wstępne założenia a następnie projekty strategii, o których mowa w ust. 1a, podlegają konsultacjom:

1) ze wszystkimi jednostkami samorządu lokalnego, których dotyczą, także sąsiadującymi, w celu pełnego uzgodnienia w możliwie najszerszym zakresie projektowanych ustaleń, w szczególności w zakresie zgodności z programami rozwojowymi tych jednostek oraz polityką przestrzenną;

2) z partnerami społecznymi i gospodarczymi.”;

b) w ust. 2 po wyrazach: „o zasięgu krajowym”, dodaje się przecinek oraz wyrazy: „a w przypadku podmiotów określonych w ust. 1a – w dzienniku o zasięgu regionalnym”, zaś po wyrazach: „o których mowa w ust. 1” dodaje się przecinek oraz wyrazy: „1a i 1b”;

c) w ust. 3 po wyrazach „o których mowa w ust. 1” dodaje się wyrazy „i odpowiednio w ust. 1b”

d) w ust. 4 po wyrazach „o których mowa w ust. 1” dodaje się przecinek oraz wyrazy „1a i 1b”.

3) w art. 9 w pkt 3 końcową kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) strategię rozwoju lokalnego – dokumenty określające podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju jednostki samorządu lokalnego; za zgodą powiatu i wszystkich gmin leżących w jego granicach strategia rozwoju powiatu może określać podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju zarówno powiatu, jak i gmin.”;

4) po art. 14a dodaje się art. 14a¹ w brzmieniu:

„14a¹.1. Strategie rozwoju lokalnego, o których mowa w art. 9 pkt 4, zawierają w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru objętego strategią,
 - 2) określenie celów strategicznych polityki rozwoju,
 - 3) określenie kierunków działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych polityki rozwoju,
 - 4) listę głównych projektów infrastrukturalnych i innych przedsięwzięć o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celów strategicznych rozwoju,
 - 5) prognozę wysokości środków publicznych i prywatnych niezbędnych dla realizacji projektów i przedsięwzięć, o których mowa w pkt 4.
2. Strategia rozwoju lokalnego nie może być sprzeczna ze strategią rozwoju województwa oraz planem zagospodarowania przestrzennego województwa.
3. Strategia rozwoju powiatu powinna uwzględniać przyjęte uprzednio strategie rozwoju gmin oraz nie może być sprzeczna z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obowiązującymi na terenie powiatu.
4. Strategia rozwoju gminy powinna uwzględniać przyjętą uprzednio strategię rozwoju powiatu.
5. W strategii rozwoju lokalnego wydziela się okres niewykraczający poza okres objęty aktualnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju.”.

Art. 71

W ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.²⁰⁾) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na obszarze powiatu jest starosta.”.

Art. 72

W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 223, poz. 1458, z późn. zm.²¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

²⁰⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 11, poz. 59, Nr 65, poz. 553, Nr 85, poz. 716, Nr 131, poz. 1076, z 2010 r. Nr 240, poz. 1600, z 2011 r. Nr 22, poz. 114 oraz z 2012 r. poz. 460, 908 i 951.

²¹⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 229, poz. 1494, z 2011 r. Nr 134, poz. 777 i Nr 201, poz. 1183 oraz z 2013 r. poz. 645.

- 1) w art. 4 w ust. 1:
 - a) w pkt 1:
 - lit. b otrzymuje brzmienie:
„b) w starostwie powiatowym: starosta,”;
 - po lit. d dodaje się lit. e w brzmieniu:
„e) w urzędach dzielnic m.st. Warszawy: burmistrz dzielnicy, zastępca burmistrza dzielnicy i pozostali członkowie zarządu dzielnicy – jeżeli statut m.st. Warszawy tak stanowi.”;
 - b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) powołania - zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zastępca starosty, skarbnik gminy, skarbnik powiatu, skarbnik województwa;”;
 - 2) w art. 9:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Pracodawcą starosty jest starostwo powiatowe.”;
 - b) uchyla się ust. 3;
 - 3) w art. 36 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:
„7. Pracownikowi samorządowemu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, może być przyznana nagroda roczna w trybie i na zasadach określonych w art. 36a”;
 - 4) po art. 36 dodaje się art. 36a w brzmieniu:
„Art. 36a. 1. Nagrodę roczną dla pracowników samorządowych, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, przyznaje właściwy organ stanowiący w formie uchwały.
2. Wysokość nagrody rocznej, o której mowa w ust. 1, nie może przekraczać trzymiesięcznego średniorocznego wynagrodzenia osoby nagradzanej w roku poprzedzającym rok, w którym nagroda została przyznana.
3. Nagroda roczna, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana w związku z udzieleniem skwitowania.
4. Nagroda roczna, o której mowa w ust. 1, może być przyznana jedynie wówczas, gdy osoba nagradzana spełniła kryteria ustalone przez organ stanowiący.
-

5. Kryteria, o których mowa w ust. 4, ustalane są z wyprzedzeniem co najmniej rocznym i opierają się na jakości i efektywności realizacji zadań.”;

5) w art. 40 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójtom (burmistrzom, prezydentom miasta), starostom oraz marszałkom, wicemarszałkom i członkom zarządu województwa, których stosunek pracy został rozwiązany w związku z upływem kadencji, przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.”.

Art. 73

W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.²²⁾) po art. 57 dodaje się art. 57a i art. 57b w brzmieniu:

„Art. 57a.1. Granice jednostek podziałów terytorialnych państwa ustanowionych w celu wykonywania administracji niespolonej powinny pokrywać się z granicami jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa.

2. Granice podziału terytorialnego ustanowionego w celu wykonywania administracji niespolonej nie mogą przecinać obszaru gminy ani powiatu. Odstępstwo od tej zasady wymaga uzasadnienia poważnymi względami natury przyrodniczej lub geograficznej, które powodują, że wykonywanie istotnych zadań z zakresu danej administracji niespolonej zostałyby uniemożliwione lub znacznie utrudnione.

3. W mieście na prawach powiatu może działać więcej niż jeden urząd skarbowy.

4. Zmiany granic podziału terytorialnego ustanowionego w celu wykonywania administracji niespolonej wymagają uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej oraz uzyskania opinii zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego. Dotyczy to także granic właściwości miejscowej filii, delegatur i innych jednostek pomocniczych organów

²²⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 230, z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 92, poz. 529, Nr 163, poz. 981 i Nr 185, poz. 1092.

administracji niezespólonej.

5. W następstwie zmian granic jednostek zasadniczego podziału terytorialnego następują bez zbędnej zwłoki zmiany granic podziałów terytorialnych państwa ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespólonej. Minister właściwy do spraw administracji publicznej informuje każdorazowo ministra właściwego o zmianach granic jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa, w związku z którymi powstaje obowiązek dostosowawczy.
6. Przepisy ust. 2 zdanie pierwsze oraz ust. 3–5 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu właściwości miejscowej sądów powszechnych i organów Prokuratury.

Art. 57b.1. Rejestr podziałów terytorialnych państwa, zarówno zasadniczego jak i podziałów ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespólonej, prowadzi minister właściwy do spraw administracji publicznej. Rejestr jest jawny i powszechnie dostępny.

2. W rejestrze uwzględnia się także organizację terytorialną sądownictwa i Prokuratury.
3. Prezes Rady Ministrów określa w drodze rozporządzenia zasady prowadzenia rejestru oraz szczegółowe obowiązki informacyjne właściwych organów.”.

Art. 74

W ustawie z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego (Dz.U. Nr 42, poz. 340, z późn. zm.²³⁾) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wnioskodawca składa wniosek, o którym mowa w art. 3, po uzyskaniu opinii właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”.

Art. 75

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U. Nr 84, poz. 700, z późn. zm.²⁴⁾) w art. 6 w

²³⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2009 r. Nr 161, poz. 1281 oraz z 2012 r. poz. 951.

²⁴⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 57, poz. 358 oraz z 2012 r. poz. 951.

ust. 3 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) właściwego miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta)”.

Art. 76

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zarządzie jednostki samorządu terytorialnego – rozumie się przez to również wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starostę”;

2) w art. 9 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) zespoły współpracy terytorialnej,”;

3) art. 234 otrzymuje brzmienie:

„Art. 234. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego:

- 1) może określić zasady i tryb zbierania opinii w tym uwag, sugestii i wniosków, mieszkańców i innych zainteresowanych podmiotów do planowanych wydatków i dochodów jednostki samorządu terytorialnego oraz
 - 2) określa tryb prac nad projektem uchwały budżetowej ustalając w szczególności:
 - a) wymaganą szczegółowość projektu budżetu jednostki samorządu terytorialnego;
 - b) terminy obowiązujące w toku prac nad projektem uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego;
 - c) wymogi dotyczące uzasadnienia i materiały informacyjne, które zarząd przedłoży organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wraz z projektem uchwały budżetowej uwzględniając
-

konieczność zawarcia w uzasadnieniu lub materiałach informacyjnych odpowiedzi zarządu jednostki samorządu terytorialnego na wnioski, sugestie i uwagi mieszkańców i innych zainteresowanych podmiotów do planowanych dochodów i wydatków jednostki samorządu terytorialnego złożone w trybie i na zasadach określonych uchwałą, o której mowa w pkt 1.”;

4) po tytule rozdziału 5 a przed art. 265 dodaje się art. 264a w brzmieniu:

„Art. 264a. Zatwierdzenia wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego dokonują:

1) w zakresie legalności – regionalna izba obrachunkowa;

2) w zakresie merytorycznym – organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w ramach oceny sprawozdania finansowego.”;

5) w art. 267 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) informację o stanie zobowiązań spółek prawa handlowego ze 100% udziałem danej jednostki samorządu terytorialnego”;

6) w art. 270 uchyla się ust. 2-4;

7) po art. 270 dodaje się art. 270a w brzmieniu:

„Art. 270a. 1. Regionalna izba obrachunkowa dokonuje oceny rocznego sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego pod względem legalności w szczególności poprawności rachunkowej i formalnej w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. W przypadku negatywnej opinii o wykonaniu budżetu, regionalna izba obrachunkowa w terminie określonym w ust. 1, podejmuje uchwałę w sprawie nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu danej jednostki samorządu terytorialnego.”;

8) uchyla się art. 271.

Art. 77

W ustawie z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz.U. Nr 106, poz. 675 oraz z 2012 r. poz. 951, 1256 i 1445) w art. 51 w ust. 3 w pkt 3 lit. m otrzymuje brzmienie:

„m) właściwego miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta, burmistrza lub prezydenta miasta”.

Art. 78

W ustawie z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz.U. Nr 143, poz. 963 oraz z 2012 r. poz. 951) w art. 6 w ust. 1 w pkt 7 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) właściwego miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta), o ile nie reprezentują inwestora.”.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 79

Ilekcóż w dotychczasowych przepisach jest mowa o zarządzie powiatu – rozumie się przez to starostę. Określone w dotychczasowych przepisach zadania i kompetencje zarządu powiatu stają się zadaniami i kompetencjami starosty.

Art. 80

Do konsultacji rozpoczętych przed wejściem w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 81

Do czasu ustalenia w statucie jednostki samorządu terytorialnego zasad i trybu wykonywania prawa obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej stosuje się przepisy art. 82 – 87.

Art. 82

1. Czynności związane z przygotowaniem projektu uchwały, jego rozpowszechnianiem, kampanią promocyjną, a także organizacją zbierania podpisów osób popierających projekt, wykonuje grupa inicjatywy uchwałodawczej, zwana dalej "grupą inicjatywną".
2. Grupa inicjatywna liczy co najmniej:
 - 1) 1% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu, nie mniej jednak niż 100 osób – w przypadku inicjatywy kierowanej odpowiednio do rady gminy albo rady powiatu;
 - 2) 0,1% uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa – w przypadku

inicjatywy kierowanej do sejmiku województwa.

3. Grupa inicjatywna składa przewodniczącemu organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego wniosek zawierający:
 - 1) dane członków grupy inicjatywnej ze wskazaniem ich imion, nazwisk, adresów zamieszkania oraz numerów ewidencyjnych PESEL wraz z ich podpisami;
 - 2) wskazanie pełnomocnika grupy inicjatywnej i jego zastępcy, z tym że pełnomocnikiem i zastępcą może być wyłącznie osoba spośród członków grupy inicjatywnej;
 - 3) projekt uchwały.

Art. 83

1. W terminie 21 dni od dnia otrzymania wniosku przewodniczący organu stanowiącego bada poprawność formalną wniosku.
2. W przypadku stwierdzenia uchybień przewodniczący organu stanowiącego wzywa wnioskodawców do ich usunięcia w określonym przez siebie terminie, nie krótszym niż 14 dni, pod rygorem odrzucenia wniosku, wskazując na czym polegają uchybienia oraz proponowany sposób ich usunięcia. Odrzucenia wniosku dokonuje organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego w formie uchwały.
3. Grupa inicjatywna może wystąpić do organu stanowiącego o weryfikację wezwania, o którym mowa w ust. 2, w odniesieniu do wszystkich lub części uchybień. Wystąpienie takie wstrzymuje bieg terminu, o którym mowa w ust. 2, do czasu dokonania weryfikacji przez organ stanowiący.
4. W sytuacji o której mowa w ust. 3, organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego rozstrzyga o zasadności wskazania kwestionowanych uchybień podejmując, na pierwszej sesji przypadającej po upływie 14 dni od dnia wystąpienia, o którym mowa w ust. 3, odpowiednią uchwałę.
5. Jeżeli w wyniku procedury, o której mowa w niniejszym artykule, wniosek nie został odrzucony przewodniczący organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego bezzwłocznie wydaje grupie inicjatywnej potwierdzenie przyjęcia wniosku, od którego to momentu grupa inicjatywna uprawniona jest do zbierania podpisów poparcia pod projektem uchwały.

Art. 84

Przewodniczący organu stanowiącego przekazuje organowi wykonawczemu danej jednostki samorządu terytorialnego przyjęty wniosek grupy inicjatywnej.

Art. 85

1. Nie później niż po upływie 60 dni od dnia przyjęcia wniosku grupy inicjatywnej w trybie art. 17, pełnomocnik wnioskodawców przedkłada przewodniczącemu organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego listę zebranych podpisów.
2. Organ stanowiący jest zobowiązany rozpatrzyć przedłożony projekt uchwały, jeżeli uzyskał on poparcie co najmniej:
 - 1) 15% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu nie mniej jednak niż 600 osób – w przypadku inicjatywy kierowanej odpowiednio do rady gminy lub rady powiatu,
 - 2) 5% uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa – w przypadku inicjatywy kierowanej do sejmiku województwa.

Art. 86

1. Przewodniczący organu stanowiącego właściwej jednostki samorządu terytorialnego zobowiązany jest wprowadzić projekt spełniający warunki, o których mowa w art. 19 ust. 2, do porządku obrad sesji tego organu przypadającej nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia przedłożenia przez pełnomocnika grupy inicjatywnej listy zebranych podpisów.
2. Pełnomocnik grupy inicjatywnej jest informowany o miejscu i terminie posiedzeń organu stanowiącego i jego komisji poświęconych rozpatrywaniu obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej w terminie nie krótszym niż termin, w którym o posiedzeniach tych zawiadamiani są radni.
3. Pełnomocnik grupy inicjatywnej może uczestniczyć z prawem zabierania głosu we wszystkich pracach organu stanowiącego i jego komisji nad obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.
4. Głosowanie nad projektem uchwały wniesionej jako obywatelska inicjatywa uchwałodawcza odbywa się najpóźniej w terminie sześciu miesięcy od dnia przedłożenia przez pełnomocnika grupy inicjatywnej listy zebranych podpisów. Przed głosowaniem

radni są zapoznawani z opinią organu wykonawczego o projekcie uchwały.

Art. 87

Do trybu uzyskania przez wnioskodawców informacji o liczbie mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego uprawnionych do głosowania, prowadzenia działań informacyjnych oraz zbierania podpisów osób popierających inicjatywę, a także trybu sprawdzenia spełnienia warunku uzyskania odpowiedniego poparcia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym.

Art. 88

Pierwszym rokiem budżetowym, w którym tworzy się rezerwę celową, o której mowa w art. 33b ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jest rok budżetowy 2015.

Art. 89

W brzmieniu nadanym niniejszą ustawą przepisy:

- 1) art. 19 ust. 2a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- 2) art. 14 ust. 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- 3) art. 20 ust. 3a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,
- 4) art. 33a ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi
– nie mają zastosowania do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 90

Jednostki samorządu terytorialnego, w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dostosują swoje statuty i regulaminy do zmian wynikających z niniejszej ustawy.

Art. 91

Jednostki samorządu terytorialnego, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stały się udziałowcami lub akcjonariuszami spółek na podstawie dotychczasowych przepisów, mogą zachować nabyte udziały i akcje.

Art. 92

Istniejące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy podziały terytorialne państwa ustanowione w celu wykonywania administracji niezespólonej nie wymagają dostosowania do granic jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa.

Art. 93

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie upoważnień zmienionych niniejszą ustawą, zachowują moc nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 94

Ustawa wchodzi w życie w dniu wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego przeprowadzonych w związku z zakończeniem kadencji tych organów wybranych w dniu 21 listopada 2010 r.